

Kitsy nii pkëe San Marcos

Lëe Juan xluuy xtiits Dios

(Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

¹ Sinrii nak nii bislo xkaasy xtiits Dios nii xñee cho nak Jesucrist.

² Lëe profet Isaías pkëe leñ xkitsy Dios sinrii: Lëgaanoo lëen kxal gaa tu xaa nii tenech lool parñee kwii xaa tu nëz tedyoo.

³ Son meñ tsiy xaa tsiñee lëe xaa kñee tu tañ pidzy këb xaa:

“Kol kxixkwaa nëz nii tedy meñ nii xñabey.

Kol kwii tu nëz tubli.”

⁴ Singo mod biid Juan xchoobnis xaa meñ tañ ni xñee xaa lo meñ:

—Kol ktikche styoo do lo Dios ni kol chobnis, parñee ktsily Dios kchë xtol do.

⁵ Tsigo lëe meñ nii ncheno tyub tañ nii lë Judea ni meñ kyedzy Jerusalén kwey laañee so Juan. Aan tsiñee lox xobtol meñ kchësy xtol lo Dios lëe Juan xchoobnis meñ chu kiigwpee Jordán.

⁶ Kits lady camey kwyaa xab Juan, lëe xcinturón xaa kwyaa con kidy. Nkwxandx ni tsiñ tañ taw xaa.

⁷ Lo xiwseedy xaa xñee xaa lo meñ:

—Skere sëed tu xaa nii mastre non lon, por naa ni parñee sinchuñaa kxakaa tuu kidy lab xaa xkiiñdyaa.

⁸ Naa pchoobnis lëe do con nis. Per lëe xaa kchoobnis lëe do con Kyalbini Ntson cheñ Dios.

Xkyalkwchobnis Jesús
(Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)

⁹ Leñ tse go lëe Jesús pchoo Nazaret, tu kyedzy nii nche nêz tañ nii lë Galilea, lëe xaa si chu kiigwpee Jordán aan siko lëe Juan pchoobnis xaa.

¹⁰ Aan siikñee lëe Jesús pchoo lo nis, lëe xaa kon nii lëe kpaa byaly aan lëe Kyalbini Ntson cheñ Dios sëed sëeb byab lady xaa sinak tu palom.

¹¹ Ni lëe xaa biñ tsiy Dios nii sëed sëeb kpaa xñee lo xaa:

—Lii nak xiñaa nii xkëstyoon. Xlen lool.

Lëe Jesús chak preb
(Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)

¹² Loxsye ngo lëe Kyalbini Ntson kuni Jesús tañ pidzy.

¹³ Choow kpidz kwyo xaa tañ. Beeñ xaatox xaa preb ni kwyo xaa lady kchëlo ma tox, per lëe xangly Dios kokni xaa.

Lëe Jesús chislo lo xtsiñ Galilea
(Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)

¹⁴ Loxsye kwloo meñ Juan skiib, lëe Jesús si nêz xtañ meñ Galilea xluuy xtiits Dios nii xteelaa

¹⁵ xñee xaa:

—Lëe wor kutsiñ nii lëe Dios kñabey. Kol ktikche styoo do ni kol kniladzy xtiits xaa.

Lëe Jesús xkwetsy tap ngoosy mël
(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)

¹⁶ Tu tse lëe Jesús sitedy chu nistoo Galilea tsiñee lëe xaa kon chop ngoosy mël nii nche kchon xkyex lo nis. Chop betsy nak xaa. Tu xaa lë Simoñ, lëe stu xaa lë Ndresy.

¹⁷ Aan lëe Jesús chëb:

—Kol tēnal naa parñee jkoostre to mēl, sink lēen kluy lo do xa kluy do xtitsaa lo meñ.

¹⁸ Wor go kazh nche gak xkyex xaa, lēe xaa sinal Jesús.

¹⁹ Sijtyak kwsē Jesús lēe xaa kon Jacob ni Juan. Xiñ Zebedeo nak xaa chop xaa. Lēe xaa ncheno tu leñ barkw xkētē xaa xkyex xaa.

²⁰ Tsigo lēe Jesús kwtsyetsy xaa, aan lēe xaa psaan pxosy xaa Zebedeo leñ barkw ksa xmos xaa aan lēe xaa sinal.

*Tu mguiy nii no tu kyalbini mal leñ styoo
(Lc. 4:31-37)*

²¹ Lēe Jesús ptsiñ kyedzy Capernaum ksa xpēēdscuel. Aan tsiñee lēe tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiñ kol, lēe Jesús kwsēeb ktoo aan lēe xaa bislo beēñ kseedy xaa meñ xtiits Dios.

²² Tsigo ndaly meñ psee biñ xiwseedy xaa porñee lēdy wi xaa chuuñ kseedy sinak kchē maestre ley, sink tsi lēe xaa xñee sootee tu xaa nii per nli busy xñabey nak xaa.

²³ Lady kchēsya meñ nii ncheno leñ ktoo no tu mguiy nii no tu kyalbini mal leñ styoo aan lēe xaa bislo chuptyē xaa xñee xaa:

²⁴ —¿Penak sēed sēēboo lady noo Jesús Nazaret? ¿Buty sēed knitylool lēe noo lē? Xyumbeyaa lii. Lii nak Xiñ Ntson Dios nii sēed lo kislyu.

²⁵ Tsigo lēe Jesús kwētseeb lo kyalbini mal go chēb xaa:

—¡Psuugw chuwoo aan psaan mguiy gue!

²⁶ Tsigo lēe kyalbini mal go beēñ nii lēe mguiy go kutyē aan lēew pchoo chuptyē taño.

27 Tsiñee lëe meñ kon kchësy ngo, ntseeb ptsyeb meñ, aan xñabtiits lsa meñ lo xcombañer xñee meñ:
—¿Pe cos re? ¿Xa nak xiwseedy xaa re nii axte wi kyalbini mal xsoob xtiits xaa?

28 Aan blyëëdyak masyke lë Jesús xseety kchësy meñ nii ncheno tyub nëz Galilea.

*Lëe Jesús chuuñ kyak xñaatsaap Simoñ Pedre
(Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)*

29 Tsiñee lëe xaa pchoo ktoo, lëe Jesús kwey lidzy Simoñ ni Ndryes ksa xaa Jacob ni Juan.

30 Aan tsiñee lëe xaa ptsiñ, lëe xñaatsaap Simoñ nix xlyañ xlyëë, aan lëew chëb xaa lo Jesús.

31 Tsigo lëe Jesús big kwseñ ña me blische xaa me. Aan wor go kazh lëe xlyëë pchoo, aan lëe me bislo beeñlo me nii taw xaa.

*Lëe Jesús chuuñ kyak ndaly meñ xsyakné
(Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)*

32 Tsiñee lëe tse ptsye, lëe ngbidz kwyaasyle, lëe lyu no jketsyle, lëe meñ kuni kchëlo meñ xsyakné ni meñ nii no kyalbini mal styoo lo Jesús,

33 aan casy kchësy meñ kyedzy ptyop chu puert.

34 Kchëlo kyalkits beeñ kyak Jesús meñ ni kwlii xaa kchësy kyalbini mal. Per blaady xaa nyeew porñee nano cho nak xaa.

*Lëe Jesús xluuy xtiits Dios leñ ktoo nii nche sob Galilea
(Lc. 4:42-44)*

35 Wor silytoo bii nguey lëe Jesús kuxche aan lëe xaa pchoo tublad chu kyedzy tu laañee tusy xaa par kutiitsni xaa Dios.

36 Aan lëe Simoñ ksa xcombañer kukyub Jesús.

37 Tsiñee lëe xaa ptsil xaa chëb xaa lo xaa:

—Kchësy meñ këkyub lii.

³⁸ Per lëë Jesús kwëb chëb:

—Tsoo kchësy kyedzy nii nche kex nu parñee wi siko kluyaa xtiits Dios porque par ngo pchon.

³⁹ Singo kunsë Jesús tyub xtañ meñ Galilea xluuy xaa xtiits Dios kchë leñ ktoo nii kwtedy xaa ni xkwii xaa kchësy kyalbini mal.

Lëë Jesús chuuñ kyak tu xaa nii xyodz lady

(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)

⁴⁰ Lëë tu xaa nii xyodz lady big lo Jesús aan lëë xaa go psoxib chëb:

—¿Pe nëëdyoo beñ kyak naa?

⁴¹ Tsigo lëë Jesús pkëstyoo xaa xsyakne go, aan lëë xaa pxob ña xaa kik xaa xñee xaa:

—Chakladzyaa nii kyaan nyëel lo xkyalkiitsoo. Nina kazh byaktsey.

⁴² Aan nli gaa wor go kazh lëë xaa nii xyodz lady ko byak.

⁴³ Tsigo lëë Jesús kwëntseeb lo xaa nii byak ko aan lëë xaa psonëz xaa chëb xaa lo xaa:

⁴⁴ —Byey aan ni tu cho lo këëbtyoo dyon xa byakoo. Kwey lo pxosy aan psakon nii xñabey xley Moisés, parñee kaknan meñ nii lëel byak.

⁴⁵ Per siñee lëë xaa go pchoo lëë xaa go bislo bitiits dyon xa byak xaa. Por ngo pchilodre nsyëëb Jesús ni stu kyedzy nii neñlo, sink lëë xaa kunsë laañee kindy meñ. Per nikxe singow ndaly meñ kwey lo xaa.

2

Lëë Jesús chuuñ kyak tu xaa nii nëtoo

(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)

¹ Tsiñee kwloxo bla tse lëe Jesús bikche ptsiñ kyedzy nii lë Capernaum stub. Aan lëe meñ biñ nii lëe xaa nyoogw yu.

² Lëe meñ ptyopbe, per ni chu puert yu xkaadre kwe meñ. Aan lëe xaa bislo xluuy xaa xtiits Dios

³ tsi lëe tap xaa ptsiñni tu xaa nii nëtoo.

⁴ Per konsye ksa tap xaa go nii chilody ktsiñ xaa axte laañee sopee Jesús porñee singootyee ndaly meñ nche, lëe xaa pxaly kik yu nii no Jesús, aan nëz laa nyaly go ptee xaa xaa xsyaknë go pxobsye xaa xaa lo tu ta.

⁵ Tsiñee lëe Jesús kon nii nli xnildzy ksa xaa go, lëe xaa chëb lo xaa xsyaknë go:

—Xiñ, nodre xtolo. Kchësyo bily.

⁶ Per lëe bla maestre ley nii nche sob siko psya styoo nladzy xaa:

⁷ “¿Penak xñee xaa gue singue? No ko xaa falt lo Dios por ni tu cho chilody ktsily tol, xaktyee Dios.”

⁸ Per sinusy byeñ Jesús kchësy nii no ksya styoo xaa. Tsigo lëe xaa chëb:

—¿Penak xsya tol do?

⁹ Schilo këpaa lo meñ xsyaknë: “Lëe kchësy xtolo bily”, ni schilo këpaa: “Kuxche, blis xtal aan byey”, per ¿chow dyon mastre ngan?

¹⁰ Per na gaanoo lëen kluy lo do nii wi mguiy nii pxaal Dios schilo ktsily tol lo kislyu.

Tsigo lëe xaa chëb lo xaa xsyaknë go:

¹¹ —Lool xñen, kuxche, blis xtal aan byey li-idzyoo.

¹² Tsigo lëe xaa xsyaknë go kuxche wor go kazh, aan lëe xaa blis xta xaa. Tsigo lëe xaa pchoo kwtedy xaa kchësy lady meñ. Por ngo, kchësy meñ psee aan kchësy meñ biily lay lo Dios xñee:

—Loñee mbañ no karty tyon no kchësy nrii.

Lëe Jesús xkwetsy Leví
(Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)

¹³ Loxsye ngo lëe xaa kwey chu nistoo stub, aan tsiñee lëe meñ lox ptyopbe lo xaa, lëe xaa bislo beëñ kseedy xaa meñ xtiits Dios.

¹⁴ Lëe tsi lëe Jesús bikche sey leñ kyedzy stub, lëe xaa kon tu xaa nii pcholë Leví. Alfeo nak pxosy xaa. Lëe xaa sob laañee chitizh meñ par kchilo kto meñ xcheñ aan lëe Jesús chëb lo xaa:

—Tënal naa.

Tsigo lëe Leví kuso aan lëe xaa sinal.

¹⁵ Aan lëetyee lëe Jesús noyaw lidzy Leví. Ndaly xaa nii chuuñ jkizh meñ ni ndaly meñ ngoptol kunal. Lëe xaa kwsob lo mezh ksa xaa Jesús ni ksa xaa xpëedscuel Jesús.

¹⁶ Per tsiñee lëe xaa fariseo ni maestre ley kon nii lëe Jesús kayawni kchësy meñ go, lëe xaa chëb lo xpëedscuel Jesús:

—¿Xa mod nak nii chaw xmaestre to ksa xaa nii chuuñ jkizh ni kchësy meñ ngoptol gue?

¹⁷ Tsiñee lëe Jesús biñ kchësy nii kwnee xaa go, lëe xaa chëb:

—Xkiiñdy meñ buen ni meñ ndaan xaa nii chuñ rmedy, sink meñ xsyaknä xkiiñ xaa nii chuñ rmedy. Per syely kyubtyaa meñ buen, sink lëen syely kyub meñ ngoptol.

Lëe meñ xñabtiits lo Jesús
(Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)

¹⁸ Tu tse tawdy xpëedscuel Juan ni xaa fariseo parñee kuuñ ksak xaa Dios. Tsigo lëe bla meñ kunabtiits lo Jesús chëb:

—¿Penak nii chawdy xaa nii no xlad Juan ni xaa nii no xlad xaa fariseo parñee kuuñ ksak Dios, per lëe xpëedscueeloo pe xseedy xaa masyke lëe xaa ncheno wagw?

¹⁹ Tsigo lëe Jesús kwëb chëb:

—¿Pe mod lika nayak ksaan meñ nii chi lo tu kyalwtsiilña wagw par tso kyalnë meñ? Deelñee bii so xaa nii ptsiilña gon, ni tu cho chilody tso kyalnë.

²⁰ Per sitsiñ tse nii lëe xaa nii ptsiilña kyas. Tsigosy nagon schilo ksaan meñ wagw par tso kyalnë meñ.

²¹ Ni tu cho xkëtëdy tu ladx yoox con tublë ladx kub. Por tsi lëew tsadx, lëe ladx kub kpe aan lëew kchos ladx yoox, aan lëe laa nchos ko kak nroobre.

²² Ni nody nii ktyëe nip kub leñ kyeg kidy nii kwyoxle. Porque schilo kchos nip kub kyeg kidy, aan ntseeb xiñ nip, nikxe gaa kyeg kidyo. Por ngo no nii ktyëe nip kub leñ kyeg kub.

Lëe xpëedscuel Jesús xchoow xobxtily tse nii chakty tsiñ

(Mt. 12:1-8; Lc. 6:1-5)

²³ Lëe tu tse nii xiladzy meñ Israel lo tsiñ lëe Jesús sitedy tu lo kwaa nii no nonsyke xobxtily, aan lëe xpëedscuel xaa bislo xchoow xobxtily.

²⁴ Tsigo lëe xaa fariseo chëb lo Jesús:

—Buy gaanoo, ¿penak nii chuñ xpëedscueeloo nii nonguialdy kak tse nii xiladzy meñ lo tsiñ?

²⁵ Per lëe Jesús chëb:

—¿Pe karty nayak klab to laañee xñee xa beeñtsyey rey David worñee kwlaañ xaa ksa xcombañer xaa?

²⁶ Iz nii lëë Abiatar nak pxosy nii mastre non, lëë David kwsëëb leñ lidzy Dios aan lëë xaa taw kyaxtily nii nak lay nii xaktyee pxosy chaw, aan wi kchë meñ nii ksa xaa si byaan xaa kyaxtily go.

²⁷ Chëbak Jesús lo kchësy meñ go:

—Lëë tse nii chak wxiladzy byaan par meñ, per byaandy meñ par tse go.

²⁸ Por ngo, axte lo tse nii xiladzy meñ lo tsiñ xñabey mguiy nii pxaal Dios.

3

*Beeñ kyak Jesús tu xaa nii mbañdy tu ña
(Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)*

¹ Lëë Jesús kwsëëb ktoo stub. Aan lëëtyee lëë tu xaa nii mbañdy tu ña no leñ ktoo go.

² Ni lëë meñ nche kuy dyon pe syuun kyak Jesús xaa xsyaknë go tse nii xiladzy meñ lo tsiñ parñee tso pe cos jkëëkiy meñ xaa.

³ Tsigo lëë Jesús chëb lo xaa nii mbañdy ña:

—Kuso aan kwso groltyee nu.

⁴ Tsigo lëë xaa kwnabtiits lo meñ chëb xaa:

—¿Pe cos nonguial kak tse nii xiladzy meñ lo tsiñ? ¿Pe nonguial kantsi ñe ote ksaksi ñe saa bñech ñe yak?

Per ni tu cho kwëbty.

⁵ Tsigo lëë Jesús buy lo kchësy meñ nii nche siko aan lika blëë xaa, ni pteenë xaa porñee kon xaa nii singootyee nguiedzy styoo kchësy meñ go. Loxsyee ngo lëë xaa chëb lo xaa xsyaknë go:

—Biskaa ñal.

Aan lëëw biskaa xaa. Lëë gaaw byak.

⁶ Per siñee lëe xaa fariseo pchoo siko lëe xaa bitiits ksa xaa meñ nii nak ksa rey Herodes dyon xa kuty xaa Jesús.

Lëe meñ xtyopbe chu nistoo Galilea

⁷ Lëe Jesús si chu nistoo ksa xpëedscuel aan ndaly meñ Galilea kunal xaa.

⁸ Tsiñee lëe meñ nii no nëz Judea ni meñ nii no kyedzy Jerusalén ni meñ nii no nëz Idumea ni meñ nii ncheno stublad chu kiigwpee Jordán ni meñ nii no tyub kyedzy Tiro ni meñ nii no tyub kyedzy Sidón koknan kchësy nii chuuñtsyey Jesús, ndaly kchë meñ go kukuy.

⁹ Por ngo lëe xaa chëb lo xpëedscuel xaa nii nyub xaa tu barkw parñee ndaagwty meñ xaa.

¹⁰ Porñee beeñ kyak xaa ndaly meñ xsyakñë, aan kchësy meñ chas xkyë lady xaa par señ meñ xab xaa.

¹¹ Aan tsiñee lëe kyalbini mal chan Jesús, xsox-ibo chuptyew xñeew:

—¡Lii nak Xiñ Dios!

¹² Per lëe Jesús kwnabey nii nyeedyo cho nak xaa lo meñ.

*Lëe Jesús xkwe ksa tsiipchop xpëedscuel
(Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)*

¹³ Loxsye ngo lëe Jesús si tu kiy. Siko lëe xaa kwtsyetsy meñ nii kwlaañtyee styoo xaa aan lëe meñ go big lo xaa.

¹⁴ Aan lady kchësy meñ go kwle xaa tsiipchop xaa go tsikluuy xtiits Dios.

¹⁵ Ni lëe xaa ptee kyalxñabey lo xaa par kwii xaa kyalbini mal.

16 Lëë ksa lë xaa nii kwle xaa nrii: Simoñ, xaa nii kwloolë xaa Pedre,

17 Jacob ni betsy wiñ xaa Juan. Xiñ Zebedeo nak xaa chop xaa. Boanerges kwloolë Jesús xaa. (Tiits ko nak sinak nii xñee ñe Xiñ Nkwsiy.)

18 Ni kwle xaa Ndresy ni Filip ni Bartolomé ni Mateo ni Max ni Jacob xiñ Alfeo, ni Tadeo ni Simoñ, xaa nii kwyo lady tub tiy meñ nii pcholë Cananista,

19 ni Judas Iscariote, xaa nii byub mod pkaa Jesús lo xaa xñabey.

Lëë meñ xñee nii xaatox nakni Jesús

(Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)

20 Loxsye ngo lëë Jesús byo leñ yu nii xkwës xaa ksa xpëëdsuel xaa aan lëë meñ ptyopbe stub. Por ngo nii byobty nyaw xaa ksa xpëëdsuel xaa.

21 Tsiñee lëë meñ lidzy Jesús biñ nii lëë Jesús so siko, lëë me kwey par kyoy me xaa, porñee ndaly meñ xñee nii lëë Jesús chak wety.

22 Wi maestre ley nii nak xaa Jerusalén ptsiñ xñee:

—Beelzebú, xaa nii xñabey lo kyalbini mal, nakni xaa ni xtee tiitspey lo xaa par kwii xaa kyalbini mal.

23 Tsigó lëë Jesús kwtsyetsy kchësy meñ go aan lëë xaa pso tu cuent par kuuñ kseedy xaa chëb xaa:

—¿Xa kchilo xaatox kwii saa xaatox?

24 Tu kyedzy nii nak chop tiy chilody ktiyo.

25 Ni tu meñ wlidzy nii nak chop tiy chilody ktiy me.

26 Singo gak nak xaatox deel kak xaa chop tiy ni ktily lsa xaa. Chilody ktiy xaa, sink sikooyee lëë xcuent xaa kyal.

27 'Ni tu cho chilody sëeb leñ lidzy tu meñ nii ntseeb par koy xaa xcheñ xaa, sink klo no nii kxituu kazh xaa xaa. Xakxe singo schilo koy xaa nii klyaañtyee styoo xaa.

28 'Lëen xñeli kazh lo do nii stsily Dios kchë xtol meñ ni kchë cos yox nii kñee meñ lo Dios.

29 Per lëe meñ nii kñeenë Kyalbini Ntson cheñ Dios kpildy xtol meñ go. Tugak tso xtol meñ go.

30 Kchësy nrii kwnee Jesús porñee kwnee meñ nii kyalbini mal nakni xaa.

Xñaa Jesús ni betsy xaa

(Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)

31 Tsiñee lëe xñaa Jesús ni betsy xaa ptsiñ, lëe xaa kwche ley aan lëe xaa pxaal mandad sitsyetsy Jesús.

32 Tsigo lëe meñ nii nche sob kyako kwi Jesús chëb:

—Lëe xñaal ni betsyoo nche ley xyub lii.

33 Per lëe xaa kwëb chëb xaa:

—¿Cho nak kaa tnan ni betsyaa?

34 Loxsye ngo lëe xaa buy lo kchësy meñ nii nche sob kyako kwi xaa aan lëe xaa chëb:

—Meñ re nak tnan ni betsyaa.

35 Porque kchësy meñ nii chuuñtsyey nii chakladzy Dios, meñ go nak betsyaa, psyañaa ni tnan.

4

Xcuent ngon

(Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8)

1 Lëe Jesús bislo bluuy xtiits Dios chu nistoo stub. Aan como lëe meñ ptyopbe, lëe Jesús kwyo tu leñ

barkw nii so siko aan lëe xaa kwsob leeño. Lëe meñ kwche chu nis.

² Tsigo lëe xaa bislo beeñ kseedy xaa meñ nonsyke con cuent. Aan lo xiwseedy xaa xñee xaa:

³ —Kol kon tu xcuent ngon nii pchoo kwey kon.

⁴ Aan tsiñee lëe xaa bislo lo wlaal xob, grol xoob xaa byab kexka chu nëz aan kuktop kaa mguño.

⁵ Lëe stub lugar lëe xob byab lady kyo laañee nchedy ndaly yu. Blyëedy pchukë xob ko lyu porñee nxijty kwyow.

⁶ Per tsiñee lëe ngbidz kwlañ, lëe ngbidz psaayo, aan como kindy luw lëew pidzy.

⁷ Lëe stub lugar lëe xob byab lady yakitsy aan lëe yakitsy kwroob aan lëew kwtiño koktyo.

⁸ Per lëe stub lugar lëe xob byab laañee neely lyu aan lëew kwroob. No ladyo kwsob tsongalyo ni tu kyoowo. Buen koko.

⁹ Aan loxsye ngo lëe Jesús chëb:

—Kchësy to siñee chakladzy to kyeñ do, kol jkëetyag.

Lëe xpëedscuel Jesús xñabtiits penak nii nonsyke con cuent chuuñ kseedy Jesús

(Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Tsiñee lëe Jesús byaan nonsy, lëe kchësy meñ nii nak ksa xaa ni ksa tsiipchop xpëedscuel xaa kwnabtiits chëb:

—¿Xa nak cuent nii lox psool?

¹¹ Tsigo lëe xaa kwëb chëb xaa:

—Kchë lo meñ tiemp gon kwyolan xa nak xkyalwnabey Dios. Lëe na lëew xluuy xaa lo do. Per lëe meñ nii nche tublad nonsyke con cuent no nii kseedy meñ go

¹² parñee nikxe xaapee kuy meñ go, per kandy me, ni nikxe mastre kon meñ go, per kyeñdy me, ni parñee kpikchedy styoo meñ go lo Dios tsiin ktsily Dios xtol meñ go.

*Lëë Jesús xñee xa nak xcuent ngon
(Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15)*

¹³ Lëë Jesús chëb:

—¿Xyeñdy to cuent re lë? ¿Xa kyeñ do nii sëedre tsiigo?

¹⁴ Lëë meñ nii chan xob nak sinak meñ nii xluuy xtiits Dios.

¹⁵ No meñ nii nak sinak xob nii byab lo nëz, nii chon xtiits Dios, aan xlyëëdyak lëë xaatox chiklaats nii bñaa leñ styoo meñ go.

¹⁶ No gaa meñ nii nak sinak xob nii blyaal lady kyo, nii xle chon xtiits Dios,

¹⁷ per como kindy luw xsyob lido. Singo nak meñ go tsiñee chan meñ go nii lëë kyalnë sëed por xtiits Dios. Xchoso gaa styoo meñ go.

¹⁸ No gaa stubla meñ nii nak sinak xob nii blyaal lady yakitsy, nii chon xtiits Dios,

¹⁹ per mastre sini kchë cos lo kislyu re kik meñ go. Choki meñ go kap kchëlo cos, per xaktyee xkëëtiw. Kchë ngo xsyëëb leñ styoo meñ go aan xkiño xtiits Dios, ni xkaw jkiiñ meñ go lo Dios.

²⁰ Per no gaa meñ nii chon xtiits Dios aan xni-ladzyo. Aan chak meñ go sinak kok xob nii blyaal laañee neely lyu. No meñ go nak sinak xob nii kwsob kalyptsii xob lady, ni tsongaly xob, ni tu kyoow xob.

*Xcuent bini
(Lc. 8:16-18)*

²¹ Ni chëbak xaa:

—¿Pe mod xyoooy tu bini nayak parñee tsow leñ tu cajón o leñ lon gaa? Lëdyo gon. Klaa xsyob tu bini parñee ksaaniw.

²² Por nody ni tu cos nii chak tsilaan nii kchukëdy, ni nody ni tu cos ngueetsy nii kak ndoondy.

²³ Kchësy to siñee chakladzy to kyeñ do, kol jkëëtyag.

²⁴ Ni chëbak xaa:

—Kol ksal nii xkëëtyag to, porque sinak nii xsee gak to chan do xcombañer do, singo gak ksee Dios kan xaa lëe do, ni stsiibre xaa stublaw loo go.

²⁵ Por meñ nii chap palalo, lëe Dios kteerew. Per lëe meñ nii pe chapy, lëe Dios kla axte nii wiñ nii chapsye meñ go.

Xcuent xob nii xroob

²⁶ Ni chëbak Jesús:

—Nak laañee xñabey Dios sinak tu xaa nii xlaal xob.

²⁷ Loxsye ngo lëe xaa xyey kuutkesy aan tsi lëe lyu xyaani lëe xaa chische, xtye kyool ni xtye tse, per nandy xaa dyon xa kwlañ xob xaa ni xa kwroobo.

²⁸ Aan xaly lyu xroobo xob. Klo xlyañ xikwo. Loxsye ngo lëew xchukë to aan xlyëedyak lëew xsyo xob.

²⁹ Aan tsiñee lëew lox chal, lëe xaa chiktopo, porñee lëe xtiemp kwlaap kol.

Xcuent medzy martas

(Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19)

³⁰ Ni chëb Jesús:

—¿Pe cos nak sinak laañee xñabey Dios dyon, ni pe cos chak si chako?

³¹ Nako sinak tu medzy martas nii xña lo kislyu. Lëe medzy ko nak tu medzy nii mastre wiich lo kislyu.

³² Per tsiñee lëew lox xña, xroobo aan mastre chak ngolo lo kchësy kizh. Chak nxii xikwo ni axte mguñ schilo ko xipchoos lo xingalo.

Lëe Jesús xñee penak nii nonsyke con cuent chuuñ kseedy xaa
(Mt. 13:34-35)

³³ Nonsyke con cuent beeñ kseedy Jesús meñ, axte laañee byeñ xaa nii schilo kyeñ meñ.

³⁴ Per ni tu pe bluuydy xaa singosy, sink nonsyke con cuent, nixke tseyladzy xñee xaa xa nak cuent ko lo xpëedscuel xaa.

Lëe Jesús xkwëes me nii xpi lo nistoo
(Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)

³⁵ Tsiñee lëe lyu pkyey misme tse go, lëe Jesús chëb lo xpëedscuel:

—Kol tsoo stublad chu nistoo.

³⁶ Tsigo lëe xpëedscuel Jesús psaan meñ, aan lëe xaa sini Jesús leñ tu barkw nii nol Jesús. Aan wi stubla barkw si ksa xaa.

³⁷ Per lëe tu me dox bislo xpi xchëep barkw, aan lëe nis bislo chisoli xchoon leñ barkw. Singo lëe barkw no kyatsë nis.

³⁸ Aan lëe Jesús nixyesy xan barkw ngookwsye xaa tublë yag. Lëe xpëedscuel xaa beeñ kna xaa chëb xaa lo xaa:

—¡Maestre! ¿Pe xyeñdyoo nii lëe no kety lo nis re?

39 Tsigo lëe Jesús kuxche aan lëe xaa kwëntseeb lo me ni lëe xaa chëb lo nistoo:

—¡Kwlës! ¡Tsesy!

Lëe me kwlës aan tsesy byak.

40 Loxsye ngo lëe Jesús chëb lo xpëedscuel:

—¿Penak xtsyeb to? ¿Pe karty kap to Dios confians?

41 Per loñee singootyee bii xtsyeb xpëedscuel Jesús, lëe xaa xñabtiits lsa xaa lo xcombañer xaa xñee xaa:

—¿Cho nak xaa re nii axte me ni nistoo xsoob xtiits xaa?

5

Meñ kyedzy Gerasa nii no tu kyalbini mal leñ styoo

(Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)

¹ Lëe xaa ptsiñ stublad chu nistoo laañee nak xtañ meñ Gerasa.

² Aan siikñee lëe Jesús byedy leñ barkw, lëe tu xaa nii no tu kyalbini mal leñ styoo big lo xaa. Leñ paa pchoo xaa go

³ porñee leeñgo no xaa. Ni tu cho chilody kxituu xaa nikxe con caden.

⁴ Ndaly vuilt pxituu meñ niy xaa ni ña xaa con caden, per pchug xaaw. Ni tu cho chuñdy gan lo xaa.

⁵ Xkyënsë xaa kyool yutsye tyub kiy ni leñ paa chuptyë xaa ni chiswee xaa xaa con kyo.

⁶ Per tsiñee lëe xaa kon Jesús, sitre bii sëed Jesús, lëe xaa kwloo corr aan lëe xaa psoxib lo Jesús

⁷ aan chuptyë xaa xñee xaa:

—¿Penak xkaaloo naa, Jesús Xiñ Dios nii sob kpaá? Ni nlipee gaa nawo xñabaa lool nii ksak-sidyoo naa.

⁸ Singo xñee xaa porñee lëë Jesús chëble:

—¡Kyalbini mal, psaan nguuy gue!

⁹ Tsigo lëë Jesús kwnabtiits lo xaa chëb:

—¿Cho lël busy?

Lëë xaa kwëb chëb xaa:

—Ndaly lën porñee ndaly nak noo.

¹⁰ Aan mban xñee kyalbini mal go lo Jesús nii kwiidy Jesúsotañ go.

¹¹ Aan como kex xan kiy go ncheyaw tubtsoon ngutsy,

¹² lëë kyalbini mal go kwnab lo Jesús chëb:

—Pxaal noo lo ngutsy nii nche ske ni blaa syëëb noo leñ ma.

¹³ Lëë Jesús ptee tiitspey, aan lëë kyalbini mal go pchoo leñ styoo nguuy go aan lëëw kwsëëb leñ kchë ngutsy ko. Xkaa ngutsy ko siik chop mily. Kchësy ma kwloo corr kwsëëb ma lo nistoo aan lëë ma kuty.

¹⁴ Tsigo lëë meñ nii nche nap ngutsy ko pchoo wxooñ kukni tiits kyedzy dyon xa kok tañ. Aan lëë meñ kukuy dyon pe cos kok.

¹⁵ Aan tsiñee lëë meñ ptsiñ laañee so Jesús, lëë meñ kon xaa nii kwyo kyalbini mal styoo. Lëë xaa sob, nakw xab xaa ni mbëë nyaani chak xaa. Lëë meñ ptsyeb,

¹⁶ ni lëë meñ nii kon xa kok xaa nii kwyo kyalbini mal go leñ styoo ni xa kok ngutsy, bitiitso lo kchësy meñ.

¹⁷ Tsigo lëë meñ bislo kwnab nii kpi Jesús xtañ meñ go.

¹⁸ Tsiñee lëe Jesús ptsiñ laañee so barkw, lëe xaa nii kwyo kyalbini mal styoo go kokladzy nyinal xaa.

¹⁹ Per kwnëdy Jesús, sink lëe xaa chëb lo xaa:

—Byey, kujkan meñ liidzyoo, aan bitiits xa beëñ kyak Dioosoo, ni xa pkëstyoo xaa lii.

²⁰ Lëe nguuy go sey, aan lëe xaa bislo bitiits xaa tyub nëz Decápolis xa beëñ kyak Jesús xaa. Aan kchësy meñ psee.

Xiñ Jairo ni kwnaa nii kwseñ xab Jesús

(Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)

²¹ Tsiñee lëe Jesús ptsiñ stublad chu nistoo con barkw, lëe meñ ptyopbe aan lëe xaa kwso chu nistoo.

²² Lëetyee lëe xaa so siko tsiñee lëe tu xaa nii xñabey leñ ktoo nii lë Jairo ptsiñ. Tsi lëe xaa kon Jesús, lëe xaa psoxib

²³ aan mban kwnee xaa lo Jesús chëb xaa:

—Lëe xiñaa noyety. Të kxoboo ñal lady me tsiin kyaktsey me ni kpañ me.

²⁴ Lëe Jesús sinal xaa ni ndaly meñ kunal, aan lika xtaagw meñ Jesús.

²⁵ Lady kchësy bñechtoo go no tu kwnaa nii kokle tsiipchop iz xsyaknë me, xchoo me cheñ.

²⁶ Mban kwtedy me. Ndaly lo meñ nii chuñ rmedy kwey me. Xaktyee kukxiñ me kchë xtumi me aan kokty me rmedy. Lëel mastre kok xkyalkits me.

²⁷ Tsiñee lëe me biñ nii lëe meñ xseety Jesús, lëe me big nëz xitsy Jesús lady meñ aan lëe me kwseñ xab xaa.

²⁸ Porñee nladzy me: “Comñee jkaa seeñaa xab Jesús lëen kyak.”

29 Aan wor go kazh lëe xcheñ me byag. Aan axte mbëe byaan lady me byeñ me nii lëe me byak.

30 Lëe Jesús byeñ nii lëe xaa beëñ tu kyalntson, aan lëe xaa byoogw xuy xaa lo meñ xñee xaa:

—¿Cho kwseñ xabaa?

31 Tsigo lëe xpëedscuel xaa chëb:

—Chanoo name nii lëe meñ xtaagwoo aan xñabtiitsoo, xñeel: “¿Cho kwseñ xabaa?”

32 Per lëe Jesús bii buy tyuxlad kwi parñee kan xaa dyon cho kwseñ xab xaa.

33 Tsigo lëe kwnaa go xisy me ni xtsyeb me porñee nan me lëe me kwseñ xab Jesús. Lëe me kuksoxib lo xaa aan lëe me bitiits penak nii beëñ me singo.

34 Tsigo lëe Jesús chëb:

—Xiñ, porñee bniladzyoo naa ngo nii lëel byak. Byey. Pe tsinidre kikoo. Lëel byakle.

35 Lëe Jesús bii nonee tsiñee lëe bla meñ nii pchoo lidzy xaa nii xñabey ktoo ptsiñ chëb lo pxosy mëed kwnaa go:

—Lëe xiñoo tse lox kuty. ¿Penak nii xko tsiñoo lo maestre?

36 Per lëe Jesús koñee psaldy xaa meñ go lëe xaa chëb lo xaa nii xñabey ktoo:

—Ktsyeebtyoo. Bniladzy sye naa.

37 Aan blaady xaa nyinal meñ. Xaktyee Pedre, Jacob ni Juan, betsy Jacob kunal.

38 Tsiñee lëe xaa ptsiñ lidzy xaa nii xñabey ktoo, lëe xaa kon xa nche kxoly meñ ni xa ncheyoon meñ ni nche kteenë gaa meñ.

39 Lëe xaa kwyo yu aan lëe xaa chëb:

—¿Penak singueetyee noyak nxoly do ni choon do singueetyee? Kujty mëed kwnaa gue, sink lëe me nixyesy.

⁴⁰ Pxidzyni meñ Jesús, per lëe xaa kwlii kchësy meñ yu. Aan lëe xaa byaan ksa xaa pxosy me ni xña me ni xaa nii ksa xaa si. Aan lëe xaa kwsëeb laañee nix mëed kwnaa go.

⁴¹ Lëe xaa kwseñ ña me aan lëe xaa chëb:

—Talita, cum. (Tiits ko nak sinak nii xñee ñe: Mëed wiñ, lool xñen, kuxche.)

⁴² Wor go kazh lëe mëed kwnaa nii chap tsiip-chop iz kuxche aan lëe me bislo kwsë me. Aan kchësy meñ nii nche siko psee.

⁴³ Per lëe Jesús chëb kazh nii ni tu cho lo nyëbty meñ gow. Loxsye ngo lëe xaa chëb:

—Kol ktee nii kaw me.

6

Lëe Jesús chi kyedzy Nazaret

(Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)

¹ Lëe Jesús bi siko aan lëe xaa kwey mer xkyedzy xaa ksa xpëedscuel xaa.

² Tsi lëe tse nii xiladzy meñ lo tsiin kol, lëe Jesús bislo beeñ kseedy xaa meñ leñ ktoo. Tsiñee lëe kchësy meñ biñ xiwseedy Jesús, ntseeb psee meñ. Aan xñabtiits lsa meñ lo xcombañer xñee meñ:

—¿Pa pseedy xaa kchësy cos re? ¿Pa xkwii xaa kchë wseedy ke ni kchë kyalntson nii chuñ xaa?

³ ¿Pe lëdy lëe carpinter ngue nayak? ¿Ni pe lëdy xiñ Mariy nayak nak xaa ni betsy xaa nak Jacob, José, Judas ni Simoñ? ¿Ni pe lëdy nayak wi kchë psyañ xaa ncheno lady no nu?

Por ngo koklasty meñ nsal meñ xaa.

⁴ Per lëe Jesús chëb:

—Laañee xkaatyee xsal meñ tu profet, per xsaldy meñ tu profet nii nak xaa xkyedzy meñ ni meñ lidzy meñ.

⁵ Ni tu kyalntson pchilody nyuuñtsyey xaa siko, xaktyee bla lady meñ xsyakne pxob xaa ña xaa ni been kyak xaa.

⁶ Aan ntseeb psee xaa porñee bnilasty meñ xaa.

*Lëe Jesús xaal xpëedscuel xluuy xtiits Dios
(Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)*

Kunsë Jesús kchë kyedzy nii nche kex siko xluuy xaa xtiits Dios.

⁷ Tsigo lëe xaa kwtsyetsy ksa tsiipchop xpëedscuel xaa aan lëe xaa pxaal xaa chop kaa chop kaa xaa loxsye ptee xaa tiitspey lo xaa par kwii xaa kyalbini mal.

⁸ Ni chëb kakh xaa nii ni tu pe koydy xaa par nëz, xaktyee tublë yag nii ksoxka xaa. Ni chëb xaa nii nody koy xaa bols ni kyaxtily ni tumi.

⁹ Ptee xaa tiitspey kwë lab xaa, per pteejty xaa tiits nii nyoy xaa ladx parñee ntsyëë xab xaa.

¹⁰ Ni chëb xaa:

—Tsiñee ktsiñ do tu yu, kol kwës siko axte nii kpi do kyedzy ko.

¹¹ Aan deelñee ktsiñ do tu laañee kneesty meñ laa kwës to ni kaklasty meñ kon xiwseedy to, kol kchoo siko aan kol kwib yu nii xña niy do parñee kyeñ meñ nii no xtol meñ.

¹² Tsigo lëe xpëedscuel xaa pchoo xñee lo meñ: Kol ktikche styoo do lo Dios.

¹³ Ni kwlii xaa ndaly kyalbini mal ni kwtëeb xaa meñ xsyakne aceit aan lëe meñ xsyakne byak.

*Xkyalkuty Juan, xaa nii pchoobnis meñ
(Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)*

¹⁴ Lëe rey Herodes biñ kchë kyalntson nii chuuñtsyey Jesús, porñee nonsyke lë Jesús xseety meñ tyub tañ go. Aan xñee rey Herodes:

—Lëe Juan, xaa nii pchoobnis meñ pañ. Por ngo nii chuñ xaa kchë kyalntson gue.

¹⁵ Lëe stubla meñ xñee:

—Lëe profet Elías ngue.

Lëe stubla meñ xñee:

—Tu profeto sinak kchësy profet nii biid tiemp.

¹⁶ Per tsiñee lëe rey Herodes biñ kchësy ngo, lëe xaa chëb:

—Lëe Juan ngue. Naa kwnabey kwchug kik Juan aan na lëe xaa pañ.

¹⁷ Porsye Herodías lëe rey Herodes kwnabey pkaa Juan ni lëe xaa kwnabey pxituu Juan con caden leñ skiib. Herodías kok tsiil Felip, betsy Herodes, per lëe Herodes ptsiilña me.

¹⁸ Aan lëe Juan tugak xñee lo Herodes:

—Nody nii tsonil tsiil betsyoo.

¹⁹ Tsigo lëe Herodías bislo blëeni Juan aan kokladzy me nyuty me Juan. Per pchilody me

²⁰ porñee ptsyeb Herodes Juan, porñee koknan xaa nii tu meñ buen Juan ni tu xaa nii chuuñ ksak Dios nak Juan. Ngo nii kokni xaa Juan. Nikxe gaa nii tsiñee biñ xaa xtiits Juan byeñdy xaa pe nyuñ xaa, per tyub styoo xaa pkëëtyag xaa xtiits Juan.

²¹ Per lëew ptee tiits lo Herodías tse nii lëe Herodes ptsiil iz. Lëe xaa beeñlo tu niskwaan par kchë xmeñ xñabey xaa ni par meñ nii xñabey lo xsoldad xaa ni par kchësy meñ non nii kwyo Galilea.

²² Lëe xaa no wagw tsi lëe xiñtsyaap Herodías kwsëeb, aan lëe me bislo byëe me. Tirak ptsiladzy Herodes xiwyëe me ni wi kchë xaa nii ksa xaa ncheyaw ptsiladzyo. Loxsye ngo lëe Herodes chëb lo me:

—Kwnab nii klyaañtyee styool lon aan na knet-syno.

²³ Aan lëe xaa pkon Dios chëb xaa:

—Snetsyaa nii kñabtyoo, nixxe kñaboo grol tañ nii xñabeyaa.

²⁴ Lëe me pchoo aan lëe me kwnabtiits lo xña me chëb me:

—¿Pe cos kñabaa?

Aan lëe xña me kwëb chëb:

—Kwnab kik Juan, xaa nii xchoobnis meñ.

²⁵ Tsigo lëenlëdy kwsëeb me laañee sob rey aan lëe me chëb:

—Chakladzyaa nii nina kzh kneetsyoo kik Juan, xaa nii xchoobnis meñ. Kxoobo tu leñ plat.

²⁶ Tsigo mban kok rey. Per xaw lëe xaa pkonle Dios xña lo kchësy meñ, koklasty xaa nga xaa nii kwnab me.

²⁷ Loxsye ngo lëe xaa pxaal tu soldad kuxi kik Juan.

²⁸ Aan lëe soldad kwey leñ skiib, pchug kik Juan aan lëew kuni xaa xoobo leñ tu plat. Lëew ptee xaa lo xiñtsyaap Herodías aan lëe me pteedyo lo xña me.

²⁹ Tsiñee lëe xaa nii nak ksa Juan koknano, lëe xaa kuklis xcuerp Juan aan lëew pkeetsy xaa.

*Lëe Jesús xyaan kaay mily meñ
(Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)*

³⁰ Loxsye ngo lëe ksa xaa nii pxaal Jesús ptsiñ aan lëe xaa bitiits kchësy nii beeñtsyey xaa ni bluuy xaa.

³¹ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Kol tē tsiin kyo no nonsy no kxiladzy no xisy tu laañee cho kindy.

Porñee si siid meñ nii xyobty kaw xaa.

³² Tsigo lëe xaa kwyo barkw ksa xpëedscuel xaa aan lëe xaa si tu laañee cho kindy.

³³ Per ndaly meñ kon si xaa aan lëe meñ byuum-bey Jesús. Tsigo kchësy meñ nii no kchë kyedzy nii nche tañ go kwey siko, aan klo meñ ptsiñ lo xaa.

³⁴ Tsiñee lëe Jesús byety leñ barkw, lëe xaa kon kchë bñechtoo nii nche, aan lëe xaa pkëstyoo kchësy meñ go porñee nche kchë meñ go sinak xkwe mëkwxiily nii kindy cho kyënap. Aan lëe xaa bislo bluuy xaa ndaly cos lo meñ go.

³⁵ Lëe tse ptsyel tsi lëe xpëedscuel xaa big lo xaa chëb:

—Lëe tse ptsye aan ni tu cho kindy nu.

³⁶ Psonëz meñ parñee tsi meñ tañ ni kchë kyedzy nii nche kexka tsiin si meñ nii kaw.

³⁷ Per lëe Jesús kwëb chëb:

—Kol ktee nii kaw meñ wo.

Tsigo lëe xaa chëb:

—¿Pe chakladzyoo nii kyosyuuy noo chop kyooow denario kyaxtily par kaw meñ re?

³⁸ Tsigo lëe Jesús chëb:

—¿Blak kyaxtily noy do? Kol tsikuy dyon.

Tsiñee lëe xaa bikche chëb xaa:

—Kaay kyaxtily schop mël.

³⁹ Tsigo lëe xaa kwnabey kwsob meñ tubtsoon gaa meñ lo kixkiy.

⁴⁰ Aan lëe meñ kwsob. Tubtsoon gaa meñ no laa kwsob tu kyoow meñ, no gaa laa kwsob choowpt-sii meñ.

⁴¹ Loxsye ngo lëe Jesús kwseñ ksa kaay kyaxtily go ni chop mël go, aan lëe xaa blëp lo kpa. Lëe xaa ptee skizh lo Dios. Tsigo lëe xaa beeñ grol kyaxtily go aan lëew pteedy xaa lo xpëedscuel xaa parñee kiisy xaaw lo meñ. Wi chop mël go kwtiisy xaa kchë lo meñ.

⁴² Kchësy meñ taw axte laañee byëly meñ.

⁴³ Aan tsiñee lëe wagw kwlox, bii ptyop tsiip-chop tskwidy kyaxtily nii byaan ni mël.

⁴⁴ Aan lëe meñ nii pchilosy pkab lady kchë meñ nii taw, pkab kaay mily xaapkiy.

Lëe Jesús xsyë lo nis

(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)

⁴⁵ Loxsye ngo lëe Jesús blëp xpëedscuel barkw parñee tekë xaa nistoo klo xaa, ktsiñ xaa Betsaida mentre lëe Jesús bii no ksonëz meñ.

⁴⁶ Aan tsiñee lëe xaa lox psonëz meñ, lëe xaa si tu kiy par kutiitsni xaa Dios.

⁴⁷ Tsiñee lëe lyu lox pkyey lëe barkw tse si groltyee nistoo. Aan lëe Jesús bii so chu nis nonsy.

⁴⁸ Lëe xaa kon nii në si barkw porñee singootyee xchëep mew. Lëe wor silytoo lëe xaa sisë lo nis nëz laañee si barkw, aan kokladzy xaa ndyenech xaa.

⁴⁹ Per tsiñee lëe xpëedscuel xaa kon nii lëe xaa xsyë lo nis, nladzy xaa tu pesyo. Aan kchësy xaa kwchuptsyë

⁵⁰ porñee kchësy xaa kon Jesús aan ptsyeb xaa. Per lëe Jesús kwnee chëb xaa:

—¡Kol kak ndaan; naaw, ktsyebty to!

⁵¹ Tsigo lëe xaa byëp barkw aan lëe me kwlës. Ni lëe xpëedscuel xaa psee

⁵² porñee byeñdy xaa kyalntson nii beeñtsyey Jesús worñee kwtiisy Jesús kaay kyaxtily lo meñ, porñee bii nguiedzy styoo xaa.

Lëe Jesús chuuñ kyak meñ xsyaknä leñ kyedzy Genesaret

(Mt. 14:34-36)

⁵³ Lëe xaa kwtekë nistoo aan lëe xaa ptsiñ xtañ meñ Genesaret. Siko lëe xaa pxituu barkw chu nistoo.

⁵⁴ Siikñee lëe xaa byety barkw, lëe meñ byuum-bey Jesús.

⁵⁵ Aan pchoo wxooñ kchësy meñ kyedzy nii nche nëz tañ go ptsiñni meñ xsyaknä kë yag laañee biñ meñ so Jesús.

⁵⁶ Aan laañee xtsiiñtyee Jesús, nikxe kyedzy ngolo, kyedzy wiñ gaaw, o tañ gaaw, xkweek meñ meñ xsyaknä nëz aan xñab meñ nii klaa Jesús señ meñ xsyaknä xab xaa. Aan kchësy meñ xsyaknä nii pkaa kwseño byak.

7

Cos nii chuñ xtol meñ

(Mt. 15:1-20)

¹ Lëe xaa fariseo big lo Jesús ksa xaa tubtsoon maestre ley nii sëed Jerusalén.

² Tsiñee lëe xaa kon nii lëe bla xpëedscuel Jesús ncheyaw aan kwtiibty xaa ña xaa sinak chuuñtsyey xaa fariseo, lëe xaa kwneenë xaa.

³ Porñee lëe xaa fariseo ni kchë meñ Israel sinal kchë xmod pxusykoltoo nii kawdy xaa deelñee kiib nyë kazhty xaa ña xaa.

⁴ Ni tsiñee chi xaa wsi lo kiy, tsi lëe xaa xpikche, chawdy xaa deelñee tsadx kazhty ña xaa. Ni ndalyre gaa costumbre nii byaani xaa sinak nii tsadx vas, kandy ni ntsyëe kiib nii xkiiñ xaa.

⁵ Por ngo lëe xaa fariseo ni maestre ley kwnabti-its chëb:

—¿Penak nii sinaldy xpëedscueeloo xcostumbre pxusykoltoo no, sink koñee chaw xaa con ña peedy xaa?

⁶ Tsigo lëe Jesús kwëb chëb:

—Nli gak xtiits Dios nii kwnee profet Isaías worñee pkëe xaa xa nak to. Chëb xaa:

Tsiñee xñeesy meñ, sootee nii nli xsal meñ naa, per sinidy kik meñ ksoob xtitsaa.

⁷ Pe nandy chool meñ lay lon,

por xluuy meñ xiwseedy meñ sinak nii nyako xtiits Dios.

⁸ Ni lëe do xsaan nii xñabey Dios par tsinal do xcostumbre saa bñech to.

⁹ Chëbak xaa:

—¿Penak nii xsaan do nii xñabey Dios tublad par tsinal do xcostumbre to?

¹⁰ Lëe pxusykoltoo no Moisés gon chëb: “Psal pxoosyoo ni xñaal”, aan “Meñ nii ktsiibtee pxosy o xña gaa iipñee sety meñ go.”

¹¹ Per lëe do xñee nii schilo këb meñ lo pxosy o lo xña gaa: “Chilody kuña to yudar porque lëen ko kon kchësy nii chaapaa lo Dios.”

¹² Ni xñee gak to nii meñ nii këbsye sinrii, nodre ni kuñ meñ go xyudar pxosy o xyudaar gaa xña.

¹³ Singo mod lëe do xsaanlyu xtiits Dios nii xñabey par tsinal do kchë costumbre nii byaani do ni nii ksaan do. Ni ndalyre gaa stubla cos nii singo nak chuuñtsyey do.

14 Lëe Jesús kwtsyetsy meñ stub aan lëe xaa chëb:

—Kol kon nii kñen kchësy lo do ni kol kyeño:

15 Ni tu cos nii xtyaaw chuñdy xtol meñ. Sink kchë cos mal nii xsya leñ styoo meñ chuñ xtol meñ.

16 Kchësy to siñee chakladzy to kyeñ do, kol jkëetyag.

17 Tsiñee lëe Jesús lox psonëz meñ, lëe xaa byo leñ yu nii xkwës xaa aan lëe xpëëdsuel xaa kwn-abtiits xa nak cuent nii lox pso xaa.

18 Tsiigo lëe xaa chëb:

—¿Pe ni lëe do nayak xyeñdy? ¿Chondy to nawen nii ni tu nii chaw meñ chuñdy xtol meñ

19 por xsyëëbtyo xkyalmbañ meñ, sink leñsyë meñ chitedyo, xlyëëdyak lëew xchoo?

Sinrii mod lëe xaa bluuy nii schilo kaw meñ kchëlo nii xtyaaw.

20 Ni chëb xaa:

—Kchë cos mal nii xsya styoo meñ chuñ xtol meñ.

21 Porque leñ styoo meñ xsya cos yox, ni leñ styoo mguiy xlyañ nii lëe xaa kityni tu kwnaa aan karty ktsiilña xaa chop xaa me, ni leñ styoo meñ xlyañ nii lëe meñ kwan, ni leñ styoo meñ xlyañ nii lëe meñ kuty.

22 Leñ styoo meñ nii nol tsiil xlyañ kyub stu kwnaa o stu mguiy gaa, ni leñ styoo meñ xlyañ nii lëe meñ tsoki, ni nii lëe meñ kuuñtsyey cos yox, ni kyalwkëti, ni kchë cos mal, ni kyalmbidy, ni tiits kizh, ni kyalnyats, ni leñ styoo meñ xsya tol.

23 Kchësy cos re xchoo leñ styoo meñ aan chuño xtol meñ.

*Tu kwnaa sit nii bniladzy Jesús
(Mt. 15:21-28)*

²⁴ Tsi lëe Jesús bi siko, lëe xaa si kyedzy nii lë Tiro aan lëe xaa kwsëeb tu leñ yu. Koklasty xaa nii cho nyaknano, per pchilody nyolan xaa.

²⁵ Aan blyëedy lëe xña tu mëed kwnaa nii no tu kyalbini mal styoo koknan nii lëe xaa ptsiñ kyedzy ko. Lëe me kwey aan lëe me psoxib lo Jesús.

²⁶ Meñ Sirofenicia nak me, xñee me tiits griego. Lëe me kwey lo Jesús aan lëe me kwnab nii kwii xaa kyalbini mal leñ styoo xiñtsyaap me.

²⁷ Per lëe Jesús chëb:

—Blaa kaw klo mëed porque buendyo nii kla ñe kyaxtily lo mëed aan ktee ñew lo mëkw.

²⁸ Tsiigo lëe me kwëb chëb me:

—Nli, xey, xñeel, per axte wi mëkw chaw nii byuy nii xlaal mëed leñ mezh.

²⁹ Tsiigo lëe Jesús chëb:

—Buen kweel. Schilo kyeyoo. Lëe kyalbini mal go tse pchoo leñ styoo xiñtsyaapoo.

³⁰ Tsiñee lëe kwnaa go ptsiñ lidzy, lëe xiñtsyaap me nixsy lo lon, per lëe kyalbini mal go tse pchoo.

Lëe Jesús chuunñ kyak tu meñ nii chondy ni xñeedy

³¹ Lëe Jesús bi gak nëz Tiro aan lëe xaa kwtedy nëz kyedzy Sidón ni bla kyedzy nii nche nëz Decápolis. Lëe xaa ptsiñ chu nistoo Galilea.

³² Siko lëe meñ ptsiñni tu xaa nii chondy ni xñeedy aan lëe meñ kwnab nii kxob Jesús ña lady xaa xsyaknë go.

³³ Lëe Jesús kuni xaa xsyaknë go tublad laañee kindy meñ, aan lëe xaa kwloo xkweñ leñ tyag xaa

xsyaknä go ni lëe xaa kwtëeb mxeñ lo ludzy xaa xsyaknä go.

³⁴ Loxsye ngo lëe xaa blëp lo leñ kpa, lëe styoo xaa ptyoob aan lëe xaa chëb:

—¡Efata! (Tiits ko nak sinak nii xñee ñe: ¡Byaly!)

³⁵ Wor go kazh lëe tyag xaa nii chondy ko byaly, ni lëe ludzy xaa go byaktsey aan lëe xaa kwnee nyë.

³⁶ Tsigo lëe Jesús chëb kazh lo kchë meñ, nii ni tu cho lo këbty meño. Per sootee tsiñee sopee tiits, mastre bitiits meño.

³⁷ Ntseeb psee meñ xñee meñ:

—Kchësyo chak xaa chuñ xaa. Axte ngop ni meñ nii chondy chuuñ kyak xaa.

8

Lëe Jesús xyaan tap mily meñ

(Mt. 15:32-39)

¹ Lëe stu tse lëe meñ ptyopbe stub aan kindy pe kaw meñ. Ngo nii lëe Jesús kwtsyetsy xpëedscuel aan lëe xaa chëb:

² —Xkëstyoon meñ re por natse chak tson kpidz nii nche kchë meñ re lon aan kindy pe kaw meñ re.

³ Aan deelñee ksonëëzaa kchë meñ re kyey lidzy singosy, ntseeb pa jkyey meñ re nëz, por no meñ nii sit sëed.

⁴ Tsigo lëe xpëedscuel xaa kwëb chëb:

—¿Per xa ktee no nii kaw kchë meñ re laañee ni tu cho nody?

⁵ Tsigo lëe Jesús kwnabtiits chëb:

—¿Blak kyaxtily noy do?

—Kadzyo —kwëb xaa.

⁶ Tsigo lëe xaa kwnabey kwsob meñ lo lyu. Aan lëe xaa kwseñ ksa kadzy kyaxtily go. Loxsye ptee xaa skizh lo Dios, lëew beeñ grol xaa aan lëew ptee xaa lo xpëedscuel xaa, aan lëe xpëedscuel xaa kwtiisyo lo meñ.

⁷ Ni noy xaa bla mël wiñ, aan loxsye ptee Jesús skizh lo Dios, lëe xpëedscuel xaa kwtiisyo ma lo meñ.

⁸ Kchësy meñ taw axte laañee byëly, aan tsiñee lëe wagw kwlox, byaktsë kadzy tskwidy kyaxtily nii byaan.

⁹ Aan xkaa meñ nii taw siik tap mily. Loxsye psonëz Jesús kchë meñ go,

¹⁰ lëe xaa byëp barkw ksa xpëedscuel xaa aan lëe xaa kwey xtañ meñ Dalmanuta.

Lëe xaa fariseo xñab tu kyalntson
(Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)

¹¹ Lëe xaa fariseo ptsiñ aan lëe xaa bislo ptilyti-itsni xaa Jesús. Lëe xaa kwnab nii nyuñ Jesús tu kyalntson nii sëed kpaa par kuñ xaa Jesús preb.

¹² Lëe styoo Jesús ptyoob aan lëe xaa chëb:

—¿Penak xñab meñ mal re kyalntson? Nli xñen lo do nii kakty ni tu kyalntson.

¹³ Tsigo nche gak xaa go, lëe xaa byëp barkw stub aan lëe xaa si stublad chu nistoo.

Xlevadur xaa fariseo
(Mt. 16:5-12)

¹⁴ Aan lëe xpëedscuel xaa bnityladzy nyoy nii kaw xaa leñ barkw. Xaktyee tu kyaxtily sinoy xaa.

¹⁵ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Kol kono gaa, kol kap cuent lo xlevadur xaa fariseo gon ni lo xlevadur Herodes.

16 Aan lëe xpëedscuel Jesús bislo xñee lo xcombañer:

—¿Porñee nooydy no kyaxtily ngo nii kwnee xaa singo.

17 Lëe Jesús byeño aan lëe xaa chëb:

—¿Penak nii xñee do nii noydy to kyaxtily? ¿Pe karty nawen kan do ni kyeñ do? ¿Pe tir nayak nguiedzy styoo do?

18 ¿Pe sob lo do yak aan chandy to, ni pe sob tyag to yak aan chondy to? ¿Xsalasty to nayak

19 tsiñee kwtiisyaa kaay kyaxtily nii byaan dyon ptop to?

Tsigo lëe xaa kwëb chëb xaa:

—Tsiipchopo.

20 Ni tsiñee kwtiisyaa kadzy kyaxtily lo tap mily meñ, ¿blak tskwidyo dyon ptop to?

Tsigo lëe xaa kwëb, chëb xaa:

—Kadzyo.

21 Tsigo lëe Jesús chëb:

—Karty kyeñ do.

Lëe Jesús chuuñ kyak tu xaa nii chandy leñ kyedzy Betsaida

22 Loxsye ngo lëe xaa ptsiñ kyedzy Betsaida, aan lëe meñ kuni tu xaa nii chandy lo Jesús, ni lëe meñ kwnab nii nxob xaa ña xaa lady xaa nii chandy ko.

23 Lëe Jesús kwseñ ña xaa nii chandy ko aan lëe xaa kwlii xaa tublad chu kyedzy. Siko lëe xaa kwtëëb mxeñ lo xaa nii chandy ko, ni lëe xaa pxob ña xaa lady xaa. Loxsye ngo lëe xaa kwnabtiits dyon pe chan xaa go palalsye.

24 Lëe xaa nii chandy ko bislo kon aan lëe xaa chëb:

—Chanaa nii lëe meñ xsyë, per chak meñ si chak yag.

²⁵ Tsigo lëe Jesús kwseñ lo xaa nii chandy ko stub aan lëew byaktsey. Lëe xaa kon nyë kchë cos.

²⁶ Tsigo lëe Jesús psonëz xaa lidzy xaa ni lëe xaa chëb lo xaa:

—Ksëëbtyoo leñ kyedzy.

Lëe Pedre xñeeli nii Jesús nak Crist

(Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)

²⁷ Loxsye ngo lëe Jesús si nëz Cesarea kyedzy Cesarea de Filipo ksa xpëëdscuel. Aan nëz si xaa tsiñee lëe Jesús kwnabtiits lo xpëëdscuel chëb:

—¿Cho xñee meñ dyon nii nakaa?

²⁸ Tsigo lëe xaa kwëb chëb xaa:

—No meñ xñee nii Juan nii pchoobnis nakoo, no gaa meñ xñee nii lii nak Elías, no gaa meñ xñee nii no cho tu profet nakoo.

²⁹ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Lëe dook, ¿cho xñee do nii nakaa?

Lëe Pedre kwëb chëb:

—Lii nak Crist.

³⁰ Per lëe Jesús chëb kazh nii ni tu cho lo nyëbty xaaw.

Lëe Jesús xñee nii lëe xaa kety

(Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)

³¹ Lëe Jesús, mguiy nii pxaal Dios, bislo chuuñ kseedy xpëëdscuel xñee:

—No nii teedyaa kchëlo kyalnë, ni ksaldy xaa kol naa, ni xaa nii xñabey lo pxosy, ni maestre ley. Lëe meñ kuty naa, per tse nii loxo tson kpidz lëen kpañ.

³² Nyë nyë chëb xaa kchë nii ktsyool xaa. Tsigo lëë Pedre kuni Jesús tublad aan lëë xaa bislo kwëntseeb xaa lo Jesús.

³³ Per lëë Jesús byoogw buy lo xpëedscuel aan lëë xaa kwëntseeb lo Pedre chëb xaa:

—¡Bichee nu, xaatox! Por nody kikoo sinak no kik Dios, sink sinak no kik meñ lo kislyu re no kikoo.

³⁴ Loxsye ngo lëë Jesús kwtsyetsy kchësy meñ ni xpëedscuel xaa aan lëë xaa chëb:

—Deel no cho do chakladzy kak xpëedscuelaa, kol knityladzy kuuñtsyey do nii xyo styoo do, ni kol kxob yañ xicrusy to aan kol tēnal naa.

³⁵ Porque kchë meñ nii chakladzy kteelaa xkyalmbañ lo kyalkuty, lëë meñ go kety. Per lëë meñ nii kety por naa ni por xtiits Dios, lëë meñ go telaa.

³⁶ ¿Pe nan nii kuuñ xcheñ meñ tyub kislyu deelñee jkëetañ meñ xkyalmbañ?

³⁷ ¿O palal gaa kchilo kizh meñ por xkyalmbañ meñ?

³⁸ Deelñee no cho xteladzy chan naa ni xteladzy chon nii xluyaa lo meñ mal ni ngoptol nii nche natiemp, singo gak kteladzy mguiy nii pxaal Dios kan kchë meñ go tsiñee lëë xaa kiid con xkyalxtisy Tat Tios kchë xaa angly.

9

¹ Ni chëbak Jesús:

—Nli xñen lo do nii no bla meñ nii nche nu kejty axte nii kan kñabey Dios con kyalxtisy.

*Lëë Jesús xtsyëëlo
(Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)*

² Tse nii kwloxo xoop kpidz lëe Jesús kwey tu kiy nii per nli busy klaa. Kuni xaa xaktyee Pedre, Jacob ni Juan. Siko xña lo xaa lëe Jesús ptsyëlo.

³ Bibëly xab xaa, byak nguitsy pu rusyo ni ni tu cho chilody ksaan nguitsy ladx singo nixxe nii xare kiibo.

⁴ Ni lëe xaa kon nii lëe Elías ni Moisés ncheyutiits ksa Jesús.

⁵ Tsigo lëe Pedre chëb lo Jesús:

—Maestre, ¡xaatee mbëe nche no nu! Lëe noo ksa tson yu yagxiidy nu: tuwo par lii, stuwo par Moisés, stuwo par Elías.

⁶ Ksa xpëedscuel Jesús ptsyeb. Ngo nii nandy Pedre pe xñee.

⁷ Tsigo lëe tu xkey ptaagw aan lëe xaa kwnity lo xkey. Aan lo xkey go pchoo tsiy Dios chëb:

—Lëe xiñaa nii xkëstyoon nrii. Kol jkëëtyag xtiits xaa.

⁸ Aan tsiñee lëe xaa buy, ni stu cho kontre xaa, xaktyee Jesús.

⁹ Tsiñee lëe xaa siksëeb chex kiy go, lëe Jesús chëb kazh nii kwtiisty xaa nii kon xaa axte nii kpañ mguiy nii pxaal Dios.

¹⁰ Por ngo kwlootseysye xaa leñ styoo xaa nii kon xaa, nixxe nii kwnabtiits lsa xaa lo xcombañer xaa xa nak nii kpañ meñ.

¹¹ Tsigo lëe xaa kwnabtiits lo Jesús chëb xaa:

—¿Penak nii xñee maestre ley nii klo Elías no nii kiid?

¹² Tsigo lëe xaa kwëb chëb xaa:

—Nliw, no nii klo Elías kiid par kxixkwaa xaa kchësy cos. ¿Per penak tsigo nii xñee leñ kitsy nii

kë xtiits Dios nii lëe mguiy nii pxaal Dios te kchëlo kyalnë ni ksaldy meñ xaa?

¹³ Per naa nii xcuentaa xñen nii lëe Elías biidle ni lëe meñ beeñtsyey xaa sinak nii kwlaañtyee styoo meñ, sinak nii xñee leñ kitsy nii kë xtiits Dios nii no nii tedy xaa.

Lëe Jesús chuuñ kyak tu xaa wiñ nii no tu kyalbini mal leñ styoo

(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)

¹⁴ Tsi lëe xaa ptsiñ laañee nche stubla xpëedscuel Jesús, lëe xaa kon nii per nli busy ndaly meñ nche kyako kwi xaa, ni lëe maestre ley nche ktilytiitsni xaa.

¹⁵ Siikñee lëe meñ kon Jesús, lëe meñ psee aan lëenlëdy lëe meñ kujkëëptyux xaa.

¹⁶ Loxsye ngo lëe Jesús kwnabtiits lo xpëedscuel chëb:

—¿Pe cos nche ktilytiits to ksa do xaa gue?

¹⁷ Lëe tu xaa nii so siko kwëb chëb:

—Maestre, lëen syely ni xiñganaa lool nu por lëe tu kyalbini mal no leñ styoo xaa aan lëew beeñ ngop xaa.

¹⁸ Laañee sotyee xaa lëe kyalbini mal xsyeñ xaa aan lëew xchon xaa lyu. Aan xchoo ptsiñ chuw xaa, chaw lay xaa ni xkyedzy xaa. Lëen tse kwnab lo xpëedscueeloo nii ngwii xaa kyalbini mal go, per pchilody xaa.

¹⁹ Tsiigo lëe Jesús kwëb chëb:

—¡Natsypee nguiedzy styoo do! ¿Axte pa wor këb ñe nii lëen ksaladzy lëe do? ¿Pa slal tiemp kxekwaa lo do? Kol tēni xaa wiñ go nu dyon.

²⁰ Tsiigo lëe xaa kuni xaa wiñ go lo Jesús. Per tsiñee lëe kyalbini mal go kon Jesús, lëew beeñ

nii lëe xaa wiñ go kutyë, aan lëe xaa byab lyu xtuupxto xaa ni xchoo ptsiiñ chuw xaa.

²¹ Tsigo lëe Jesús kwnabtiits lo pxosy xaa chëb:

—¿Destye pa wor chak xaa sinrii?

Tsigo lëe pxosy xaa kwëb chëb:

—Destye nii nak xaa xaa wiñ.

²² Aan ndaly vuelte no kchon kyalbini mal gue xaa lo ki ni lo nis par kutyoo xaa. Singo nako deelñee schilo kuuñ kyakoo xaa, pkëstyoo lëe noo ni beeñ noo yudar.

²³ Tsigo lëe Jesús chëb:

—¿Xa nak nii deelñee schilool? Kchësyo schilo lo meñ nii xniladzy.

²⁴ Tsigo lëe pxosy xaa wiñ go kwchuptsyë chëb:

—¡Xniladzyaa; beeñ naa yudar kniladzyraa!

²⁵ Tsiñee lëe Jesús kon nii lëe meñ xtyopre, lëe xaa kwëntseeb lo kyalbini mal go chëb xaa:

—Kyalbini ngop ni ngwaat, naa xñabey nii kchool leñ styoo xaa wiñ re aan kpikchedroo sëëboo.

²⁶ Lëe kyalbini mal go kwchuptsyë, aan lëew beetyë xaa wiñ go stub. Loxsye ngo lëew pchoo leñ styoo xaa, psaano xaa sootee meñ nii lox kuty. Por ngo ndaly meñ kwnee nii lëe xaa kuty.

²⁷ Per lëe Jesús kwseñ ña xaa, lëe xaa blische xaa, aan lëe xaa wiñ go kusoli.

²⁸ Loxsye ngo lëe Jesús kwsëeb tu leñ yu, aan lëe xpëedscuel xaa kwnabtiits chëb:

—¿Penak nii pchiloody noo ngwii noo kyalbini mal go?

²⁹ Lëe Jesús kwëb chëb:

—Por parñee kwii ñe clasy kyalbini mal go noo nii kutiitsni kazh ñe Dios.

Lëe Jesús xñee stub nii lëe xaa kety

(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)

³⁰ Tsiñee lëe xaa bi siko, lëe xaa kwte nëz Galilea. Per koklasty Jesús nii cho nyaknano

³¹ porñee lëe xaa noyuuñ kseedy xpëëdscuel xaa xñee xaa lo xaa:

—Lëe mguiy nii pxaal Dios jkaa ña meñ, aan lëe meñ kuty xaa. Per tse nii loxo tson kpidz lëe xaa kpañ.

³² Per byeñdy xaa nii kwnee Jesús aan ptsyeb xaa nyabtiits xaa.

¿Cho mastre non?

(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

³³ Lëe xaa ptsiñ leñ kyedzy Capernaum, aan lëe xaa nchenol leñ yu tsi lëe Jesús kwnabtiits chëb:

—¿Pe cos no ktilytiits to nii syoop no nëz?

³⁴ Per tsesy kwche xaa, porñee nan xaa nii worñee siid xaa nëz lëe xaa no ktilytiits xaa dyon cho xaa mastre non.

³⁵ Tsigo lëe Jesús kwsob aan lëe xaa kwtsyetsy ksa tsiipchop xpëëdscuel xaa aan lëe xaa chëb:

—Deel no cho chakladzy kak tu xaa nii mastre non, no nii kyaanlyu xaa ni jkiiñ xaa kchë lo meñ.

³⁶ Loxsye ngo lëe xaa pso tu xaa wiñ groltyee, lëe xaa kwteetsy xaa wiñ go aan lëe xaa chëb:

³⁷ —Kchësy meñ nii kantsi tu xaa wiñ re porñee xniladzy meñ xtitsaa, naa chantsi meñ go. Ni kchësy meñ nii chantsi naa, lëdy nonsyaa chantsi meñ go, sink wi xaa nii pxaal naa.

Meñ nii xtilynidy lëe no, no xlad no

(Lc. 9:49-50; Mt. 10:42)

³⁸ Tsigo lëe Juan chëb:

—Maestre, ptyon noo tu xaa nii nonsyke lël xseety xaa tsi lëë xaa kwii kyalbini mal, per como nodu xaa lady no lëë noo pkaw.

³⁹ Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—Jkady tow, porque ni tu xaa nii xseety lën par kuñ tu kyalntson kyaxty kñeenë naa.

⁴⁰ Por meñ nii xtilynidy lëë no, no xlad no.

⁴¹ Ni cholsye meñ nii kneetsy nikxe tub xigak nis ki do porñee nak ksa do Crist, nli xñen nii stikche Dios kyalnsaak ko lo meñ go.

Ndox kuñ meñ tol
(Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)

⁴² 'Cualquier xaa nii kuñ xtol meñ nii xnildazy xtitsaa, masy buen kyëtuu tu kyomoliñ yañ xaa go aan tsikhon meñ xaa lo nistoo.

⁴³⁻⁴⁴ Deelñee ñal chuñ xtoloo, pchugo. Mbëere sëëboo kpaa tunkoo, lëjty nii chop ñal sob aan kyeyoo laañee mban xtye meñ, laañee chilody kyuyy ki.

⁴⁵⁻⁴⁶ Deelñee niy gaal chuñ xtoloo, kwliiw. Mbëere koxoo sëëboo kpaa, lëjty nii chop niyoo sob aan kyeyoo laañee mban xtye meñ.

⁴⁷ Deelñee loo gaal na chuñ xtoloo, kwliiw. Mbëe sëëboo kpaa con tugak lool, lëjty nii chop lool sob aan kyeyoo laañee mban xtye meñ,

⁴⁸ laañee chejty msyog ni xyuyydy ki.

⁴⁹ 'Porque kchësy lady cos kwib ki sinak xkwib sedy lady pëël parñee xiñdyo.

⁵⁰ Xkiiñ sedy. Per deelñee ksaano nii kak nxiyo, ¿xa kuñ do nii kyak nxiyo stub? Kol kak sinak sedy nii nxiy aan ngui kol kpañ ksa xcombañer do.

10

*Lëë Jesús xluuy xa nak kyalwsëëb tsiil
(Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)*

¹ Tsi lëë Jesús bi Capernaum, lëë xaa si nëz Judea ni tañ nii nche stublad chu kiigwpee Jordán. Siko lëë meñ ptyopbe lo xaa stub, aan lëë xaa bislo beëñ kseedy xaa meñ stub porñee singo nak xmod xaa.

² Tsigo lëë bla xaa fariseo big lo Jesús, aan parñee kuñ xaa Jesús preb lëë xaa kwnabtiits chëb xaa dyon pe schilo klaa tu mguiy tsiil.

³ Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—¿Pe cos kwnabey Moisés lo do?

⁴ Tsigo lëë xaa chëb:

—Ptee Moisés tiits nii klaa tsiil meñ, per no nii ktee xaapkiy tublë kitsy lo kwnaa. No nii kñee lo kitsy ko nii lëë xaa blaa me.

⁵ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Ptee Moisés tiits porñee singueetyee nguiedzy styoo do,

⁶ per worñee lëë Dios gon psaa kchësy cos, “tu mguiy ni tu kwnaa psaa Dios.”

⁷ Por ngo no nii klaa mguiy pxosy ni xña parñee kpañ xaa chop tsiil xaa

⁸ aan chop xaa kak sinak tugak meñ. Singo naktre xaa chop, sink tugak nak xaa.

⁹ Por ngo nody nii klaa mguiy kwnaa nii pteedy Dios lo xaa.

¹⁰ Lëë tsi lëë xaa ptsiñ chu yu, lëë xpëëdscuel xaa kwnabtiits stub xa nak cos ko.

¹¹ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Xaa nii xlaa tsiil aan xtsiilña xaa stu kwnaa, tol chuñ xaa lo meñ klo.

12 O deelñee gaa lëe kwnaa xlaa tsiil par ktsiilña me stu mguiy, wi me chuñ tol.

*Lëe Jesús chuuñlay xaa wiñ
(Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)*

13 Lëe meñ kuni bla xaa wiñ lo Jesús parñee kxob xaa ña xaa kik xaa wiñ go, per lëe xpëedscuel Jesús bislo kwëntseeb lo meñ nii xtsiñni xaa wiñ.

14 Tsiñee lëe Jesús kono, lëe xaa blëe aan lëe xaa chëb:

—Kol klaa kiid xaa wiñ lon. Jkady tow, por xcheñ meñ nii nak sinak xaa wiñ nak laañee xñabey Dios.

15 Nli xñen lo do nii deelñee knilasty meñ xtiits Dios sinak xnildzy tu xaa wiño, sëëbty meñ laañee xñabey Dios.

16 Aan lëe xaa kwteetsy kchësy xaa wiñ go, ni lëe xaa pxob ña xaa kik kchë xaa wiñ go. Singo lëe xaa beeñlay xaa wiñ.

*Lëe Jesús xñee lo tu xaa rikw
(Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)*

17 Lëe Jesús nol nëz nii kpi, tsiñee lëe tu mguiy ptsiñ wxooñ psoxib kwnabtiits chëb:

—Maestre buen, kwnë dyon pe cos no nii kuñaa parñee jkan tu kyalmbañ nii nitylody.

18 Tsigo lëe Jesús kwëb chëb:

—¿Penak nii xñeel nii buenaa? Tugak meñ buen no. Lëe meñ go nak Dios.

19 Nanloo kchë nii kwnabey Dios: “Kujtyoo, kapyoo stu kwnaa deelñee no tsiiloo, kwandyoo, jkots tiits kizhtyoo meñ, jkëëtiidyoo, psoob xtiits pxoosyoo ni xtiits xñaal.”

20 Lëe mguiy go kwëb chëb:

—Maestre, kchësy ngo noyuuñtsyeyaa destye nii nakaa xaa wiñ.

²¹ Lëë Jesús buy lo xaa aan pkëstyoo xaa xaa. Loxsye ngo lëë Jesús chëb:

—Tu cos chakoo falt: Byey, pto kchësy nii chapoo aan pkady tumi go lo meñ prob tsiin kchilo ndalyre nii kapoo kpa. Tsigo tē aan tēnal naa.

²² Lëë styoo mguiy go bikche tsiñee lëë xaa biñ ngo. Mbansye ptee styoo xaa, lëë xaa bi, porñee tir rikw xaa.

²³ Tsigo lëë Jesús buy kyako kwi, aan lëë xaa chëb lo xpëëdscuel xaa:

—¡Xaatee ngan sëeb tu rikw laañee xñabey Dios!

²⁴ Ntseeb psee xpëëdscuel xaa biñ nii kwnee xaa, per lëë Jesús bikche chëb:

—Xiñ, ¡xaatee ngan sëeb meñ laañee xñabey Dios!

²⁵ Masy ngandy xsyak tu camey te ma xan tu kyeech kuzh. Mastre ngan xsyak tu rikw sëeb xaa laañee xñabey Dios.

²⁶ Tsiñee biñ xaa ngo, mastre psee xaa, aan kwnabtiits lsa xaa lo xcombañer xaa xñee xaa:

—Aan ¿cho telaa lo tol tsigo?

²⁷ Tsigo lëë Jesús buy lo xaa aan lëë Jesús kwëb chëb:

—Chilody telaa meñ nonsy, per lëë Dios kteelaa meñ.

²⁸ Tsigo lëë Pedre bislo kwnee chëb:

—Lëë noo psaan noo kchësy nii chaap noo, aan lëë noo syoop naal lii.

²⁹ Tsigo lëë Jesús chëb:

—Nli xñen nii kchësy meñ nii xsaan lidzy, betsy, psyañ, xñaa, pxosy, o xilyu gaa por naa ni por xtiits Dios nii xteelaa,

³⁰ misme lo kislyu re skaa meñ go siik tu kyoow nii psaan meñ go sinak yu, betsy, psyañ, xña, xiñ ni xilyu, nikxe con kyalnë. Aan lëe lo stu kislyu lëe meñ go jkaa tu kyalmbañ nii nitylody.

³¹ Per kchësy meñ nii nak meñ klo nina, kyak meñ lultime. Ni ndaly meñ nii nak meñ lultime nina, kyak meñ klo.

*Lëew xyon vuelt nii lëe Jesús xñee nii lëe xaa kety
(Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)*

³² Lëe xaa no nëz si xaa Jerusalén, aan lëe Jesús nechsye lo xpëedscuel. Ksa xpëedscuel xaa psee, per lëe meñ nii nal xtsyeb. Tsigó lëe Jesús, mguiy nii pxaal Dios, kwtsyetsy ksa tsiipchop xpëedscuel tublad aan lëe xaa bislo bitiits xaa kchë nii ktsyool xaa, chëb xaa:

³³ —Chan do gon lëe no syo Jerusalén laañee lëen jkaa ña maestre ley. Lëe xaa kñab ketyaa ni lëe xaa jko naa ña meñ sit.

³⁴ Lëe xaa kityni naa, lëe xaa kchoo mxeñ naa, lëe xaa kiñ naa ni lëe xaa kuty naa. Per tse nii loxo tson kpidz lëen kpañ.

*Lëe Jacob ni Juan xñab tu favor
(Mt. 20:20-28)*

³⁵ Lëe chop xiñ Zebedeo nii lëe Jacob ni Juan big lo Jesús aan lëe xaa chëb:

—Maestre, chakladzy noo nii kuñoo tu favor nii kñab noo lool.

³⁶ Lëe Jesús kwnabtiits chëb:

—¿Pe cos chakladzy to nii kuñaa?

³⁷ Lëe xaa chëb:

—Bneetsy tiits nii tsiñee lëel sob kñabeyoo, syoob tuu gaa noo tyuxlad kwil, tuu noo nëzli, tuu noo nëzpeg.

³⁸ Tsigo lëe Jesús kwëb chëb:

—Nandy to pe xñab to. ¿Pe mod stedy to kyalnë nii teedyaa nayak, ni pe schobnis to nayak sinak chobnisaa lo xkyalnën ni xkyalkutyaa?

³⁹ Tsigo lëe xaa kwëb chëb xaa:

—Schiloo noo.

Tsigo lëe Jesús chëb:

—Nli ste do kchë kyalnë nii teedyaa ni schobnis to con kyalnë nii chobnisaa.

⁴⁰ Per nii sob to kwïn nëzli o nëzpeg kaa, lëdy naa xyal knetsyo, sink lëew jkaa meñ nii xyal jkaaw.

⁴¹ Tsiñee lëe stsii xpëedscuel xaa biñ ngo, lëe xaa bislo blëe xaa lo Jacob ni lo Juan.

⁴² Per lëe Jesús kwtsyetsy xaa aan lëe xaa chëb:

—Nan do gon xa chuñ meñ xñabey lo kislyu re. Xsyak xaa nii tir non xaa aan chuuñ xcheñ xaa laañee xñabey xaa. Singo gak xtisy, tir nroob xkyalwnabey xaa.

⁴³ Per lëe lady to gon lëdy singow. Deel no tu xaa nii chakladzy kak non lo do, no nii jkiiñ xaa kchësy lo do.

⁴⁴ Ni deel no tu do nii chakladzy kak tu xaa nii mastre non, no nii jkiiñ xaa kchë lo meñ.

⁴⁵ Porque biiyty mguiy nii pxaal Dios parñee kantsi meñ xaa, sink parñee kantsi xaa meñ ni kety xaa parñee telaa ndaly meñ lo xtol.

*Lëe Jesús chuuñ kyak Bartimeo
(Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)*

46 Lëe xaa ptsiñ kyedzy Jericó. Aan tsiñee lëe Jesús no nöz nii kchoo chu kyedzy ko ksa xpëedscuel ni tub yox meñ, lëe xiñ Timeo nii lë Bartimeo sob kex chu nöz nii xtyedy siko xñab tumi lo meñ porñee chandy xaa.

47 Tsiñee lëe xaa biñ nii lëe Jesús xaa Nazaret sitedy siko, lëe xaa bislo chuptyë xaa xñee xaa:

—¡Jesús, lii nii sëedoo lo xtiy rey David, pkëstyoo naa!

48 Ndaly meñ kwëntseeb lo xaa parñee nyoogw chuw xaa, per mastre kwchuptyë xaa xñee xaa:

—¡Jesús, lii nii sëedoo lo xtiy rey David, pkëstyoo naa!

49 Tsigo lëe Jesús kwso tse aan lëe xaa chëb:

—Kol kwetsy xaa dyon.

Tsigo lëe meñ kwtsyetsy xaa nii chandy ko, chëb meñ lo xaa:

—Nguiool kwloo styool aan kuso, por lëe xaa xkwetsy lii.

50 Lëe xaa nii chandy ko pchon xkaxkem tublad aan lëe xaa kwyas big xaa lo Jesús.

51 Tsigo lëe Jesús kwnabtiits chëb:

—¿Pe cos chakladzyoo nii kuñaa?

Tsigo lëe xaa nii chandy ko chëb:

—Maestre, chakladzyaa kanaa.

52 Tsigo lëe Jesús chëb:

—Schilo kyeyoo. Porñee bnildazyoo ngo nii lëel byak.

Wor go kash lëe xaa nii chandy ko kon, aan lëe xaa kunal Jesús tyub nöz.

11

*Lëe Jesús xsyëëb leñ kyedzy Jerusalén
(Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)*

¹ Tsiñee lëe xaa ptsiñ kex Jerusalén laañee nche kyedzy Betfagé ni kyedzy Betania laañee nyoo sob kiy nii lë Olivos, lëe Jesús pxaal chop xpëëdsuel

² chëb xaa lo xaa:

—Kol tsi kyedzy nii nche kexka ske aan tsiñee ktsiñ do, lëe do kan tu burr nii këtuu. Ni tu cho karty sob lady ma. Kol klaa ma aan kol tēni ma.

³ Aan deelñee cho kñabtiits lo do penak xlaa do ma, kol kēb nii naa jkiiñ ma. Na kakni gakaa ma.

⁴ Lëe xpëëdsuel xaa si, aan tsiñee lëe xaa ptsiñ kyedzy ko, lëe xaa kon nii lëe burr këtuu kex tu chu yu laañee xtye nēz aan lëe xaa blaa ma.

⁵ Aan lëe bla meñ nii nche siko chëb lo xaa:

—¿Pe cos chuñ do? ¿Penak nii xlaa do burr gue?

⁶ Tsigo lëe xaa chëb si chëb Jesús lo xaa. Aan lëe meñ blaa biy xaa ma.

⁷ Tsi lëe xaa ptsiñni ma laañee so Jesús, lëe xaa pxob xab xaa lady ma aan lëe Jesús kwsob lady ma.

⁸ Aan ndaly meñ ptañ xab lo nēz. No gaa meñ pchug xikw yag aan kwleek meño lo nēz.

⁹ Tsigo lëe kchësy meñ nii nech ni meñ nii nal bislo kwchuptsyë xñee:

—¡Skizh Dios! ¡Xaatee buen xaa nii pxaal xaa lo no!

¹⁰ ¡Skizh Dios nii lëe xaa pxaal tu xaa nii kñabey lëe no sinak kwnabey rey David! ¡Kol ktee skizh lo Dios!

¹¹ Singo kwsëëb Jesús leñ kyedzy Jerusalén ni leñ lidzy Dios. Aan loxsye buy xaa kchësy cos nēz re

nëz rek, lëe xaa si Betania ksa xaa ksa tsiipchop xpëedscuel xaa porñee lëe tse ptsyel.

*Lëe Jesús xtsiibtee yag yegw nii këdy nex
(Mt. 21:18-19)*

¹² Lëe byaani lyu lëe xaa bi Betania, aan lëe Jesús kwlaañ.

¹³ Aan sitre so xaa kon xaa tub xan yag yegw nii singootyee no xikw. Aan lëe xaa kukuy dyon pe kë yegw, per këdyo. Xaktyee xiplago singootyee xña porñee lëdy xtiemp yegw.

¹⁴ Tsigo lëe Jesús kwnee lo yag yegw, chëb xaa:
—Ni tu cho kpikchedre kaw xnexoo.
Aan biñ xpëedscuel xaa nii kwnee xaa.

*Lëe Jesús xlëe lo meñ leñ lidzy Dios
(Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)*

¹⁵ Loxsye ngo lëe xaa ptsiñ leñ kyedzy Jerusalén. Aan tsiñee lëe Jesús kwsëeb leñ lidzy Dios, lëe xaa bislo kwlii xaa kchësy meñ nii nche kto ni nche si siko. Ptische xaa xmezhe meñ nii no ktsëe tumi lo xcombañer, ni ptische xaa xyagxily meñ nii xto palom,

¹⁶ ni blaady xaa nsyëeb meñ nii noy pe cos leñ lidzy Dios.

¹⁷ Aan lëe xaa bislo beeb kseedy xaa meñ xñee xaa:

—Leñ kitsy nii kë xtiits Dios gon xñee: “Lidzyaa kak tu laañee kiidnee kchësy meñ lo Dios”, per lëe do byuño lidzy ngbaan.

¹⁸ Lëe xaa nii xñabey lo pxosy ni maestre ley biñ nii kwnee Jesús. Ngo nii lëe xaa bislo byub xaa mod par kuty xaa xaa. Nli gaa nii ptsyeb xaa Jesús

porñee kon xaa kchësy meñ psee biñ xiwseedy Jesús.

¹⁹ Per tsiñee lëe lyu pkyey lëe Jesús pchoo kyedzy ksa xpëëdscuel.

Lëe yag yegw xpidzy

(Mt. 21:20-22)

²⁰ Lëe byaani stu lyu silyga, lëe xaa kwte kexka xan yag yegw aan kon xaa nii axte luw pidzy.

²¹ Tsigo lëe Pedre psaladzy nii chëb Jesús lo yag yegw ko aan lëe xaa chëb:

—Maestre, buy gaanoo lëe yag yegw nii ptsiib-teel pidzy.

²² Tsigo lëe Jesús kwëb chëb:

—Kol kniladzy Dios.

²³ Por nli xñen deelñee cho këb lo kiy re: “Bichee nu aan kukyab lo nistoo”, aan xkandy kik xaa, sink xniladzy tyub styoo xaa nii lëe nii xñee xaa kak, tsigo sako.

²⁴ Por ngo lëen xñe lo do nii kchësy nii kñab to lo Dios, deelñee xniladzy to nii lëew chaple to, lëew kap to.

²⁵⁻²⁶ Aan tsiñee lëe do noyutiitsni Dios, kol knityladzy tol nii ngo xcombañer do lo do parñee ktsily pxosy to nii sob kpaaxtol do.

Xkyalwnabey Jesús

(Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)

²⁷ Tsiñee lëe xaa ptsiñ Jerusalén stub, lëe Jesús kwsëeb leñ lidzy Dios, aan lëe xaa nii xñabey lo pxosy, ni maestre ley, ni bla xaa kol big lo xaa

²⁸ aan lëe xaa kwnabtiits chëb xaa:

—¿Cho bneetsy tiitspey lool par kuuñtsyeyoo kchë nii chuuñtsyeyoo?

29 Tsigo lëe Jesús kwëb chëb:

—Wi gak gaan dyon kñabtiits tu cos lo do. Deelñee snë dow na, tsigo sniyaa cho xtiitspey chuuñtsyeyaa kchë cos re.

30 ¿Cho pxaal Juan dyon biid kchoobnis xaa? ¿Pe Dioso ote no chol meñ lo kislyu rew yak? Kol nëw dyon.

31 Tsigo lëe xaa go bislo ptilytiits lsa xñee xaa:

—Deelñee tyeesy no nii Dios pxaal xaa, kñë xaa lo no: “¿Penak tsigo bnilasty to nii bluuy xaa?”

32 Lëe deelñee tyeesy no nii chol meñ lo kislyu re pxaal xaa, no nii ktsyeb no meñ, por kchësy meñ xnildazy nii nli xtiits Dios bluuy Juan.

33 Por ngo lëe xaa chëb lo Jesús:

—Ndondy noow.

Tsigo lëe Jesús kwëb chëb:

—Per ni naa ngo busy kniydy dyon cho xtiitspey chuuñtsyeyaa kchësy cos re.

12

Xcuent xaa tsiin nii tir kok ntseeb
(Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)

¹ Lëe Jesús bislo beñ kseedy meñ nonsyke con cuent xñee xaa:

—Tu xaa name beñ pni xaa yag uv aan lëew psuugw kwraly xaa, ni lëe xaa kwteñ tu kyeech par kxii xaa uv tsiin kchoo viñ ni psaa xaa tu laañee klaa sob xaa par kyënap xaaw.

’Loxsye ngo lëe xaa kwlootiñ lyu go lo bla xaa nii kuuñ xtsiño aan lëe xaa si sit.

² Tsiñee lëe xtiemp uv kol, lëe xpixwano pxaal tu xmos siknab nii xyal xaa lo xaa nii beñ tsiño.

³ Per lëe xaa tsiin psaksi xmos xaa, ptee xaa xcheñ xaa aan lëe xaa psonëz xaa singosy.

⁴ Tsigo lëe xpixwano pxaal stu mos, per xaa gosy kwlë xaa kik xaa ni kwlootsyetsy xaa xaa.

⁵ Pxaalak xaa stu xaa, lëel beetyak xaa xaa. Loxsye ngo lëe xaa pxaal stubla xaa. No cheñ xaa ptee xaa tsiin go, no gaa xaa beety xaa.

⁶ 'Lëe lultime lëe xaa pxaal yuub xiñ xaa nii mastre xleni xaa nladzy xaa: "Sak mbeñ xaa tsiin xiñganaa."

⁷ Per lëe xaa tsiin go chëb lo xcombañer: "Lëe xaa re nak nii kyaani kchësy nii chap pxosy. Kol tsoo kuuty no xaa tsiin kako xcheñ no."

⁸ Lëe xaa kwnaasy xaa, aan lëe xaa beety xaa. Loxsye ngo lëe xaa kukchon xaa tublad chu kwaa nii no yag uv.

⁹ Tsigo lëe Jesús kwnabtiits chëb:

—¿Pe në do dyon pe kuñ xpixwan uv? Tsi xaa wo aan kuty xaa xaa tsiin go ktee gaa xaa kwaa go lo stu meñ.

¹⁰ '¿Pe karty nayak klab to xkitsy Dios laañee xñee:

Lëe kyo nii psëeb meñ nii xsaay byak tu kyo nii mastre xkiiñ.

¹¹ Lëe Dios beeñtsyey nrii aan xsee no xtyon now?

¹² Tsigo lëe xaa kokladzy nyoy xoo xaa Jesús porñee byeñ xaa nii contre lëe xaa pso Jesús cuent ko. Per como ptsyeb xaa meñ, lëe xaa psaan Jesús aan lëe xaa bi.

*Lëe xaa fariseo chuñ Jesús preb
(Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)*

¹³ Loxsye ngo lëe xaa pxaal bla xaa fariseo ni bla xaa nii nak ksa Herodes lo Jesús parñee dyon tsaap nyë Jesús tublan tiits nii nchilo nguëëkiy xaa Jesús.

¹⁴ Lëe xaa kwey chëb xaa:

—Maestre, ndon noo nii nonsyke tiitsli xñeel, xsaldyoo nii xñee meñ porque xseedyoo xa chak meñ. Liisy nli gaa na xluuyoo xa kpañ ñe sinak xñabey Dios. ¿Pe nonguial dyon tizh noo lo xtisy Roma ote nonguialdyo yak? ¿Pe stizh noo ote tizhty noo yak?

¹⁵ Per lëe Jesús byeñ pe cos tsiin si xaa aan lëe xaa chëb lo xaa:

—¿Penak nii chakladzy to kuñ do naa preb? Kol tēni tu pes lon dyon parñee kanno.

¹⁶ Lëew kuni xaa aan lëe Jesús chëb:

—¿Cho nrii kë loo go ni cho lë kë nu?

Tsigo lëe xaa kwëb chëb xaa:

—Lëe xtisy Roma nii lë César kë low.

¹⁷ Tsigo lëe Jesús chëb:

—Kol ktee nii nak xcheñ César lo César ni kol ktee gaa nii nak xcheñ Dios lo Dios.

Aan ntseeb psee meñ go biñ nii chëb Jesús.

Lëe meñ xñabtiits xa nak nii xpañ meñ kuty

(Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)

¹⁸ Tsigo lëe bla xaa saduceo kwey lo Jesús. Lëe xaa saduceo xñee nii nlidy xpañ meñ kuty. Por ngo kunabtiits xaa lo Jesús chëb xaa:

¹⁹ —Maestre, Moisés gon pkëe nii deelñee ktsiilña tu xaapkiy aan klyëedy kety xaa aan ksaandy xaa meed lo tsiil xaa, no nii ktsiilña betsy xaa kwnaa viud nii psaan xaa parñee kap tsiil betsy xaa nii kuty meed.

²⁰ Per tu vuelte name tu xaa kadzy betsy nak xaa aan lëe xaa nii nak xaa kol lo xaa ptsiilña, per lëe xaa kuty aan kopty tsiil xaa mëed.

²¹ Tsigo lëe xaa nii so xitsy xaa ptsiilña kwnaa viud ko, per lëe xaa kutyak aan kopty kwnaa go mëed. Singo gak ptsyool stu xaa.

²² Ksa kadzy xaa ptsiilña, per ni tu xaa psaandy mëed. Lëe byalo wi kwnaa go kuty.

²³ Per lëe nana busy tsiñee lëe xaa kpañ, ¿cho tsiil xaa kak kwnaa go deel ksa kadzy xaa ptsiilña me?

²⁴ Tsigo lëe Jesús kwëb chëb:

—Nandy to pe xñee do, porñee xyuumbeydy to kitsy nii kē xtiits Dios ni xyuumbeydy to xkyalwn-abey Dios.

²⁵ Tsiñee lëe meñ kuty kpañ, ni mguiy ni kwnaa gaa ktsiilñady, sink lëe meñ nii kpañ kak sinak angly nii ncheno kpa.

²⁶ Xñee do lëe nii nlidy xpañ meñ kuty. ¿Pe karty nayak klab to xcuent yakitsy nii noyek leñ libre nii pkëe Moisés laañee chëb Dios: “Naa nak xDios pxusykoltoo do Abraham, ni pxusykoltoo do Isaac ni pxusykoltoo do Jacob”?

²⁷ Aan Dios gon nakty xaa xDios meñ kuty, sink xDios meñ nii mpañ nak xaa. Ngo nii xñen nandy to pe xñee do.

*Nii chakladzy Dios kuuñtsyey no
(Mt. 22:34-40)*

²⁸ Wi tu maestre ley nii no lady meñ biñ wti-lytiits ko, ni biñ xaa nii ngui kwëb Jesús lo xaa saduceo. Ngo nii lëe xaa kwnabtiits chëb xaa:

—¿Cho nii xñabey Dios dyon kuuñtsyey no maestre non?

29 Tsigo lëe Jesús kwëb chëb:

—Lëe nii xñabey Dios nii mastre non lo kchësyo nak nrii: “Biño meñ Israel, tugak Dios gon nak xDios no, kintre stu Dios.

30 Pkëstyoo xDioosoo tyub styool, tyub xkyalbiniil, ni tyub xkyalcheeño ni tyubña a fuersy nii nol.”

31 Ni xñabey Dios nii jkëstyool xcombañeroo sinak nii xkëstyool lii. Porque jkëstyoo no Dios ni jkëstyoo no xcombañer no, nrii mastre non lo Dios.

32 Tsigo lëe maestre ley chëb lo xaa:

—Singow, maestre. Nli xñeel nii tugak Dios no ni kintre stu xaa.

33 Ni nii jkëstyoo ñe Dios tyub styoo ñe, ni tyub xkyalcheñ ñe, ni tyub fuersy nii no ñe, ni nii jkëstyoo ñe xcombañer ñe sinak lëe ñe, mastre nono que kchë ma nii chek lo pkoog ni kchë nii chiksakon meñ lo Dios.

34 Tsiñee kon Jesús nii ngui no kik maestre ley go, lëe xaa chëb lo xaa:

—Xlyëëdre lëe klaa kñabey Dios lii.

Aan ni tu cho byaxtre tsigo nyabtiits pe stu cos lo Jesús.

¿Cho lo xtiyy sëed Crist?

(Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)

35 Lëe Jesús noyuuñ kseedy meñ leñ lidzy Dios aan lëe xaa kwnabtiits chëb xaa:

—¿Penak dyon nii xñee maestre ley nii lo xtiyy rey David sëed Crist?

36 Per con lëe Kyalbini Ntson cheñ Dios na beëñ knee rey David chëb xaa:

Chëb Dios lo xaa nii xñabey naa:

“Kwsob kwın n zli axte nii tsitsi n tse nii l el kñabey
kch  lo me n nii xl e lool.”

³⁷  Xa kñabey Crist rey David deelñee lo xtiıy rey
David pchoo Crist?

Aan tyub styoo kch sy me n go pk eetyag xi-
wseedy Jesús.

Nii chuuñtsyey maestre ley

(Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Lo xiwseedy Jesús x ee xaa:

–Kol kap cuent lo maestre ley, por xtsiladzy xaa
kakw xaa kch  ladx non ni xtsiladzy xaa jk eptyux
me n xaa laañee ktsyooltyee me n xaa lo kiıy.

³⁹ Xyub xaa skan león ktoo laañee xsyob me n non
ni tsiñee chi xaa tu wagw xyubpee xaa sob xaa
laañee kan me n xaa.

⁴⁰ Ni xla xaa lidzy kwnaa viud, aan parñee k b
me n nii tir buen xaa xsyo xaa chool xaa tu lay nii
xyaldy kaa. Por ngo mastre ksaksi Dios xaa.

Tumi nii kwloo kwnaa viud alcansiy

(Lc. 21:1-4)

⁴¹ L e Jesús kwsob laañee sob alcansiy xuy xaa
xko me n tumi león alcansiy ni chan xaa xtsi n me n
rikw nii xko tub yox tumi león alcansiy.

⁴² Tsiñee l e tu kwnaa viud nii tir prob ptsi n, l e
me kwloo chop centab cobre nii xisy non león tu
alcansiy.

⁴³ Tsigo l e Jesús kwtsyetsy xp eescuel aan l e
xaa ch b lo xaa:

–Nli x en lo do nii nroobre tumi nii kwloo
kwnaa viud re alcansiy que kch  nii kwloo me n.

⁴⁴ Porque kch sy me n xtee tumi nii xki ntre lo
me n, per l e me lo xkyalprob me, l e me ptee
kch sy tumi nii nse n me.

13

Lëë Jesús xñee nii lëë lidzy Dios nitylo
(Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)

¹ Tsiñee lëë Jesús pchoo lidzy Dios, lëë tu xpëedscuel xaa chëb:

—¡Maestre, buy gaanoo xaatke ngol kchë kyo gue ni xaatke ngui kchë yu gue!

² Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—¿Chanoo kchë yu ngol re lë? Per ni tu kyo kyaandy lady xcombañero. Kchësyo nitylo.

Kyalnë nii tedy meñ
(Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ Loxsye ngo lëë Jesús si kiy nii lë Olivos aan lëë xaa kwsob chex kiy laañee nyoo lidzy Dios. Siko sob xaa tsi lëë Pedre, Jacob, Juan ni Ndresy kwnabtiits tsilaan lo xaa chëb:

⁴ —Chakladzy noo nii kñëel loo noo pa wor kak kchë nii kwneel. ¿Ni xa mod kyeeñ noo nii lëew mer kak?

⁵ Tsigo lëë Jesús kwëb chëb:

—Kol kap cuent parñee ni tu cho jkëetidy lëë do.

⁶ Por ndaly xaa nii jkiiñ lën kiid aan kñë xaa nii lëë xaa nak Crist, ni skëeti xaa ndaly meñ.

⁷ Tsiñee kon do nii lëë tily chak nëz re nëz rek, ktsyebty to, porque singo noo nii kako. Per nitylody kaa kislyu.

⁸ Porque lëë kyedzy ktily lsa ni lëë xaa xñabey ktily lsa. Ni ndaly laañee kni xu ni lëë kpiñ tso. Lëë kchë kyalnë go tsigo kal bislo.

⁹ Ligier kol kak. Por lëë meñ tsikso lëë do lo xaa xñabey ni lëë meñ kiñ lëë do leñ ktoo. Ni lëë do

tsinee lo xtisy ni lo rey por naa. Siko lëe do kñee xtitsaa lo xaa.

¹⁰ Por antes nii nitylo kislyu, lëe kchë meñ nii nche lo kislyu kon xtiits Dios nii xteelaa.

¹¹ Ni pe tsinidy kik to nii dyon pe kñee do tsiñee lëe meñ tsini lëe do lo xaa xñabey, sink kol nee nii kñë Dios lo do wor go, porque lëdy to kñee, sink Kyalbini Ntson cheñ Dios kñee.

¹² So tse nii lëe meñ kñabey kety betsy ni so tse nii misme pxosy meñ kñabey kety meñ. Ni so gaa tse nii lëe xaa wiñ kak niladzy pxosy aan lëe xaa kñabey kety xaa.

¹³ Kchësy meñ klëe lo do porñee xsoob to xtitsaa. Per deelñee kxekw to te do kchë lo kyalnë go, stelaa do.

¹⁴ Tsiñee kan do nii lëe nii ntseeb nii xnitylo noyak laañee nody nii kako, tsigo kchësy to nii no do Judea no nii kxooñ do tsëp to kiy. (Deel xlab to nrii, kol ktee nii kyeñ dow.)

¹⁵ Ni deelñee so do kik lidzy to tse go, kyejty to par pe kwii do.

¹⁶ Ni deelñee nche do tañ, kpikchedy to par tsikxi do xab to.

¹⁷ ¡Brob kchë kwnaa nii nak xiñ tse go o kwnaa nii xkadzy kaa xiñ!

¹⁸ Kol nab lo Dios nii kakty kchësy nrii mëe nii chak nal.

¹⁹ Porque tse go lëe meñ tedy kyalnë dox nii karty te meñ destye nii kwleek Dios kislyu, ni kpikchedre gaa kan meñ kyalnë dox ko loxsye tedyo.

²⁰ Aan deelñee kuuñ ktopty Dios tiemp ko, ni tu cho telaady. Per lëew kuuñ ktop xaa porñee

xkëstyoo xaa meñ nii kwle xaa.

²¹ Deelñee cho kñë lo do tse go: “Kol kuy gaanoo, lëe Crist so nu”, o “Lëe gaa xaa so ske”, knilasty tow.

²² Por ndaly kchë xaa wnee xuuy nii kiid kñë lo do nii lëe xaa nak Crist, ni kñë xaa nii lëe xaa sëedni xtiits Dios, ni suuñtsyey xaa milagre ni kyalntson parñee jkëeti xaa meñ nii kwlel Dios deelñee steedyo tiits.

²³ Per lëe do ligier kol kak, por lëen niyle lo do kchë nii kak.

*Lëe mguiy nii pxaal Dios kpikche
(Mt. 24:29-35, 42-44; Lc. 21:25-36)*

²⁴ Tsi lëe kchë kyalnë dox ko lox tedy, lëe lo ngbidz jkyey, ni lëe mëe kyuuy,

²⁵ ni lëe mëly kchingaa leñ kpaal ni lëe kchë nii no leñ kpaal kni.

²⁶ Chëbak Jesús:

—Naa nii nakaa mguiy nii pxaal Dios, lëe meñ kan kchukën lo xkey con tu kyalwnabeyaa ni tu kyalntsonaa.

²⁷ Lëen kxal xanglyaa tsiktop kchësy meñ nii kwlelaa tyubñaa lo kislyu.

²⁸ Kol kseedy xcuent yag yegw: Tsiñee lëe xikwo xkë peñ, aan lëe xiplago xchukë, xyeñ do nii lëe xtiemp kyo sëed yob.

²⁹ Singo gak tsiñee kan do nii lëe kchë cos re noyak, syeñ do nii lëen mer kyely.

³⁰ Ni xñen lo do nii antes nii tedy kchë meñ nii no natiemp lëe kchë cos re kak.

³¹ Stedy kpaal ni stedy kislyu, per lëe xtitsaa tejtyo.

³² 'Per lëe tse nii kako ni wor ni tu cho nandyo, ni angly nii ncheno kpa. Ni naa nii nakaa mguivy nii pxaal Dios nandyno. Xaktyee Tat Tios nano.

³³ 'Ligier kol kwe ni kol kwena por nandy to pa wor tsitsib tse go.

³⁴ Nak kchë nrrii sinak tu xaa nii no nëz tsi tu tañ sit, aan antes nii kchoo xaa lëe xaa xsaan tsiin nii kuñ catu xmos xaa, ni lëe xaa xso tu xaa nii kyënap chu puert.

³⁵ Singo tsigo busy, kol kwena, porque nandy to pa wor klañ xpixwan yu, deelñee xkyeysye lyuw, o wrol gaa kyoolo, o worñee gaa xpetsy nguidy kolo o xyeñsye kaa taño.

³⁶ Toontlaa kolpsye klañ xaa aan jkaa do lo mgaal.

³⁷ Nii xñe gakaa lo do xñen lo kchësy meñ: Kol kwena.

14

*Lëe xaa xñabey xyub xa jkaa Jesús
(Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)*

¹ Schop kpidz chak falt kak paskw. Lo lni go chaw meñ Israel kyaxtily nii xkyëdy levadur. Lëe xaa nii xñabey lo pxosy ni lëe maestre ley bislo xyub mod dyon xa kñaasy xaa Jesús par kuty xaa xaa.

² Per lëe gak xaa xñee:

—Kñaasty no xaa na lni parñee kak nxoldy meñ.

*Lëe tu kwnaa xkyëeb aceit lo kik Jesús
(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)*

³ Lëe Jesús kwey Betania lidzy Simoñ nii kwlañ kyalkits nii lë lepra. Lëe xaa sob lo mezh noyaw xaa tsiñee lëe tu kwnaa ptsiñ noy tu bot. Kaktsësyo

tub clasy aceit nii xlyaa nex. Tir nyazh non clasy aceit ko. Lëe me pxaly bot ko aan lëe me kwtëeb aceit nii xlyaa nex ko lo kik Jesús.

⁴ Per no bla xaa nii nche siko blëe aan xñee xaa lo xcombañer xaa:

—¿Penak lika kwxiñ aceit nii xlyaa nex re?

⁵ Nchilopee ndyow mansye tson kyoow denario par kak meñ prob yudar.

Aan blëe xaa lo kwnaa go.

⁶ Per lëe Jesús chëb:

—Kol ksaan me. ¿Penak chisyedy to me? Buen beeñ me.

⁷ Por tugak gon kan do meñ prob, aan schiloo gaa kuñ do meñ prob yudar tsiñee klyaño styoo do, per naa gon lëdy tugak tson lady to.

⁸ Lëe kwnaa re beeñtsyey nii pchilootyee lo me. Lëe me kwtëeb aceit nii xlyaa nex re ladyaa parñee tsel xixkwaa xcuerpaa tse nii lëen jkyeetsy.

⁹ Nli xñen lo do nii kchë laañee kluuy meñ xtiits Dios nii xteelaa tyub lo kislyu, lëe meñ kutiits nii beeñtsyey kwnaa re parñee ksaladzy meñ me.

*Lëe Judas xyub xa jkaa Jesús ña xaa xñabey
(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)*

¹⁰ Lëe tu xpëedscuel Jesús nii pcholë Judas Iscariote kunee lo xaa nii xñabey lo pxosy parñee këb xaa dyon xa jkaa Jesús.

¹¹ Tsiñee lëew biñ xaa xñabey, per nli busy ble xaa, aan lëe xaa chëb nii stee xaa tumi lo Judas. Tsigo lëe Judas bislo byub dyon xa jkaa Jesús lo xaa xñabey.

*Lëe Jesús chaw xtsee ksa xpëëdsuel
(Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1Co.
11:23-26)*

¹² Tse nii chislo lni nii chaw meñ Israel kyaxtily nii xkyëdy levadur, ni tse nii chuty meñ mëkwxiiily nii ktyaaw paskw, lëe xpëëdsuel Jesús kwnabtiits chëb:

—¿Pa chakladzyoo nii kyokuuñloo noo nii tyaaw xtsee no na paskw?

¹³ Tsigo lëe Jesús pxaal chop xpëëdsuel chëb xaa:

—Kol tsi leñ kyedzy. Siko lëe do kan tu xaa nii noy tub che nis. Kol tsinal xaa,

¹⁴ aan laañee sëeb xaa, kol këb lo xpixwan yu: “Lëe maestre xñabtiits: ¿Pa sob yu laañee kaw xtseen na paskw ksa xpëëdsuelaa?”

¹⁵ Lëe xaa kluuy tu yu ngol nii sob kik lidzy xaa, xixkwaalew. Siko kol kuuñlo nii tyaaw xtsee no.

¹⁶ Lëe xpëëdsuel xaa si. Tsiñee lëe xaa ptsiñ leñ kyedzy, lëe xaa kon xaa go sinak nii chëëbpee Jesús, aan lëe xaa bislo beenlo xaa nii kaw xtsee xaa paskw.

¹⁷ Tsiñee lëe lyu pkyey lëe Jesús ptsiñ leñ yu go ksa xpëëdsuel xaa.

¹⁸ Lëe xaa nche sob lo mezh kayaw xaa, tsiñee lëe Jesús chëb:

—Xyeñpaa nii mismé tu do jko naa ña xaa xñabey.

¹⁹ Tsigo mban ptee styoo ksa xpëëdsuel Jesús aan lëe xaa bislo tuga xaa xñabtiits xñee xaa:

—¿Pe lëdy naaw?

²⁰ Tsigo lëe Jesús kwëb chëb:

—Tu xaa nii no lady ksa tsiipchop tow. Lëe xaa noyaw leñ tu kyonaa.

²¹ Naa nii nakaa mguiy nii pxaal Dios, lëe meñ kuty naa ni lëen teedy kaa kchë nii no teedyaa sinak nii këpeew leñ kitsy nii kë xtiits Dios. Per jbrob xaa nii jko naa ña xaa xñabey! Masy buen nyi xaa nyaldy xaa.

²² Aan mentre lëe xaa ncheyaw, lëe Jesús kwseñ kyaxtily, aan loxsye pteedy xaa skizh lo Dios, lëew beeñ grol xaa aan lëew pteedy xaa lo xpëedscuel xaa chëb xaa:

—Kol kawo, xcuerpno.

²³ Ni lëe xaa kwseñ tu vas nii no viñ, aan loxsye ptee xaa skizh lo Dios, lëew ptee xaa kow xpëedscuel xaa.

²⁴ Tsigo lëe xaa chëb:

—Tu cheñaa nrii kow do. Lëew kxee parñee kak nyoo nii xkëstyoon lëe do ni xkëstyoon kchësy meñ.

²⁵ Nli xñen lo do nii kidraa viñ axte ktsiñ tse nii kin viñ kub kpaa laañee sob Dios.

*Lëe Pedre xñee nii ksaandy xaa Jesús
(Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)*

²⁶ Loxsye biily xaa lëe xaa si kiy nii lë Olivos.

²⁷ Siko lëe Jesús chëb:

—Kchësy to ksaan naa. Sinrii xñee leñ kitsy nii kë xtiits Dios: “Lëen kuty meñ nii xkyënap mëkwxiily, aan lëe ma kchoots klyaal.”

²⁸ Per tsiñee lëen kpañ, kloon ka Galilea lo do.

²⁹ Tsigo lëe Pedre chëb:

—Nikxe kchësy xcombañeraa ksaan lii, per naa ksandyaa lii.

³⁰ Per lëe Jesús kwëb chëb:

—Nli xñen lool nii na kyool kazh, antes nii jkwetsy nguidy kol chop vuilt, lëel këb nii xyuumbeydyoo naa.

³¹ Per lëe Pedre tugak kwnee:

—Nikxe ketynin lii, këbtyaa nii xyuumbeydyaa lii.

Aan ksa xpëedscuel xaa kwnee singo.

Lëe Jesús chutiitsni Dios Getsemaní

(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

³² Loxsye ngo lëe xaa ptsiñ tu laañee lë Getsemaní, aan lëe Jesús chëb lo xpëedscuel:

—Kol sob nu mentre lëen kakutiitsni Dios.

³³ Lëe xaa sini Pedre, Jacob ni Juan, aan lëe xaa bislo pteenë xaa ni mban kok xaa,

³⁴ ni lëe xaa chëb:

—Mban xtee kyalkuty styoon. Kol kwës nu dyon aan kol kwena.

³⁵ Tsigo lëe Jesús si par kaan xisy wiñ, lëe xaa kot ndooslo lo lyu, aan lëe xaa kwnab lo Dios nii xaatsye ntsiñdy kyalnë go,

³⁶ xñee xaa:

—Tat Tios, par lool kchësyo xchilo. Pteelaa naa lo kyalnë re. Per kuuñtsyeydyoo nii chakladzyaa, sink nii chakladzyoo.

³⁷ Tsi lëe xaa bikche lëe ksa tson xpëedscuel xaa nii kuni xaa nche nixyesy. Ngo nii lëe xaa chëb lo Pedre:

—Simoñ, ¿nixyesyoo lë? ¿Pchilody nawen siquier xisy wiñ nsyob naal?

³⁸ Kol kaa na ni kol kutiitsni Dios parñee jkaaldy xaatox to. Ndaan no styoo do, per lëe lady to mban now.

³⁹ Lëe xaa si stub, aan lëe xaa bitiitsni Dios. Misme tiits nii kwnee gak xaa klo kwnee xaa stub.

⁴⁰ Tsiñee lëe xaa bikche, lëe xpëedscuel xaa nche nixyesyak, porñee lika xtiib lo xaa lo mgaan. Aan nandy xaa pe këb xaa.

⁴¹ Lëe xaa kwey stub. Lëew byoon gaa vuelt. Lëe xaa chëb:

—¿Pe bii nche nixyesy to nawen ni nche kxiladzy to? Lëew na, lëe wor kutsiñ nii lëe mguiy nii pxaal Dios jkaa ña meñ ngoptol.

⁴² Kol tsische, kol tsoo, por lëe xaa nii jko naa ña xaa xñabey sëed kexle.

Lëe meñ xñaasy Jesús

(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴³ Lëe Jesús bii nonee tsiñee lëe Judas, tu xaa nii wi kwyo lady xpëedscuel xaa, ptsiñni tubtsoon meñ nii noy spad ni yag. Lëe meñ nii xñabey lo pxosy, ni maestre ley, ni meñ kol pxaal kchësy meñ go.

⁴⁴ Lëe Judas chëb kazh lo meñ go:

—Xaa nii nagon kawaa tu pxit kwesy, xaa gow. Kol naasy xaa aan kol koy xaa. Klaady to xaa.

⁴⁵ Singo big xaa lo Jesús chëb xaa:

—Maestre.

Ptee gaa xaa tu pxit kwesy Jesús.

⁴⁶ Tsigo lëe meñ kwnaasy Jesús aan lëe meñ biy xaa.

⁴⁷ Per lëe tu xaa nii so siko kwlii xispad aan lëe xaa pchug tyag tu xmos xaa nii xñabey lo pxosy.

⁴⁸ Tsigo lëe Jesús kwnabtiits lo meñ chëb:

—¿Penak nii sëednaasy to naa con spad ni con yag, sinak nawen nyakaa tu ngbaan?

⁴⁹ Ksatyee tse kwson lady to leñ lidzy Dios beëñ ksedyaa meñ, aan kwnaasty to naa. Per lëe kchësy nrii chak parñee teedyaa nii kë leñ xkitsy Dios.

⁵⁰ Tsigo so gak Jesús. Lëe xpëedscuel xaa pxooñ.

51 Per lëe tu xaa yeeñ sinal, mbixsye xaa tublë ladx, aan lëe meñ kokladzy nyaasy meñ xaa,

52 per lëe xaa blaa ladx ko aan lëe xaa pxooñ nëb kidy xaa.

Lëe Jesús so lo xaa xñabey

(Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

53 Tsiñee lëe meñ ptsiñni Jesús lo xaa nii mastre non lo pxosy, lëe kchë xaa nii xñabey lo pxosy, ni xaa kol ni maestre ley ptyop.

54 Ni nikxe gaa sit sit kunal Pedre, per lëe xaa ptsiñ axte lo xley xaa nii mastre non lo pxosy, aan lëe xaa kwsob xtsëe xaa chu ki ksa xaa xaa nii xkyënap lidzy Dios.

55 Lëe xaa nii xñabey lo pxosy ni kchë xaa non xyub dyon pe jkëëkiy xaa Jesús parñee kñab xaa kety Jesús. Per ptyoldy xaa pe nguëëkiy xaa xaa.

56 Porque nikxe ndaly meñ pkots tiits kizh xaa, per xaal xaal kwnee cad meñ.

57 No meñ kuso pkëëkiy xaa cos nii nlidy kwnee xaa, xñee meñ:

58 —Ptyon noo kwnee xaa nii lëe xaa knitylo lidzy Dios nii psaa meñ lo kislyu re aan tsonak kpidz me lëe xaa ksaalo stu nii ksaady meñ lo kislyu re.

59 Per ni tu meñ nii kwnee së lidy xtiits.

60 Tsigo lëe xaa nii mastre non lo pxosy kwso grolytee lady meñ aan lëe xaa kwnabtiits lo Jesús chëb xaa:

—¿Penak nii xñeedyoo? ¿Pe nli kchë nii xkëëkiy meñ re lii?

61 Per kwneedy Jesús. Tsesy kwso xaa. Ni tu pe chëbty xaa. Tsigo lëë xaa nii mastre non lo pxosy bikche kwnabtiits stub chëb:

—¿Pe nli nii lii nak Crist, mguiy nii no kxaal Dios?

62 Tsigo lëë Jesús chëb:

—Nliw, naa nak mguiy nii pxaal Dios. Ni sanak to lëen sob kwi Dios nëzli, ni tsiñee lëen kchukë lo xkey kyelyaa lo kislyu re stub.

63 Tsiñee lëë xaa nii mastre non lo pxosy biñ ngo, lëë xaa pchos xab xaa porñee singootyee blëë xaa aan lëë xaa chëb:

—¿Pa jkiiñre gaa no meñ nii jkëëkiy xaa?

64 Lëë do gon biñ xaatee ntseeb kchë tiits nii kwnee xaa. ¿Pe në do dyon xa kak xaa?

Tsigo kchësy meñ chëb no nii kety xaa.

65 Wor go kazh lëë meñ bislo pchoo mxeeñ xaa, ni lëë meñ ptse lo xaa, aan loxsye xtee meñ cheñ xaa, xñee meñ:

—¡Kwnë dyon cho kwtiñ lii!

Ni lëë xaa nii xkyënap leñ lidzy Dios byaasy lo xaa.

Lëë Pedre xñee nii xyuumbeydy xaa Jesús

(Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-29)

66 Lëë Pedre so lo ley tsiñee lëë tu kwnaa nii xkyë xtsiiñ xaa nii mastre non lo pxosy kwtedy.

67 Aan tsi lëë me kon nii lëë Pedre no ktsëë chu ki, lëë me buy lo xaa aan lëë me chëb:

—Wil lë kwënal Jesús meñ Nazaret.

68 Tsigo lëë Pedre chëb:

—Lëdyo, xyuumbeydyaa meñ go ni nandyaa pe cos xñeel.

Aan lëë xaa pchoo ley laañee xsyëëb meñ. Tsigo lëë tu nguidy kol pkwetsy.

69 Lëe kwnaa go buy lo Pedre stub aan lëe me bislo bitiits mew lo meñ xñee me:

—Wi meñ gue nak ksa Jesús.

70 Per lëe xaa bikche gak chëb xaa lëdyo. Kok xtsedyako lëe meñ nii nche siko chëb lo Pedre stub:

—Nli gaa na wil lë nak ksa Jesús, porque xaa Galilea nakoo.

71 Tsigo lëe Pedre bislo xkon Dios xñee:

—Xyuumbeydyaa xaa gue. Nandyaa cho xñee do.

72 Aan wor go kazh lëew pchop vuelt nii lëe nguidy kol no jkwetsy, lëe Pedre gaa psaladzy nii chëb Jesús lo xaa: “Antes nii jkwetsy nguidy kol chop vuelt, lëel këb nii xyuumbeydyoo naa tson vuelt.” Ngo nii lëe xaa bislo biiñ xaa.

15

Lëe Jesús so lo Pilat

(Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

1 Tsiñee lëe lyu byaani lëe xaa nii xñabey lo pxosy, ni xaa kol, ni maestre ley ni kchësy xaa non ptyop. Lëe xaa pxituu Jesús aan lëe xaa kuni xaa lo Pilat.

2 Lëe Pilat kwnabtiits lo Jesús chëb:

—¿Pe lii nak xrey meñ Israel?

—Lii në nii naaw —chëb Jesús.

3 Ndaly nii pkëëkiy xaa nii xñabey lo pxosy xaa.

4 Lëe Pilat bikche kwnabtiits lo xaa chëb:

—¿Penak nii xñeedyoo? Buy gaanoo blaktre nii xkëëkiy kchë xaa gue lii.

5 Per ni tu pe kwneedy Jesús. Tsi kon Pilat ngo, ntseeb psee styoo xaa.

*Lëe Jesús no skiib par kety xaa
(Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)*

⁶ Mer lni xlaa Pilat tu xaa nii no skiib, tu xaa nii kñab meñ kyedzy.

⁷ Lëetyee leñ tse go lëe tu xaa nii lë Barrabás no skiib ksa stubla xaa ntseeb porñee kukyeety xaa meñ worñee ptilyni xaa xaa xñabey.

⁸ Lëe meñ kunab lo Pilat nii klaa xaa tu xaa nii no skiib sinak nii chuuñtsyey xaa cad iz.

⁹ Tsigo lëe Pilat kwëb chëb:

—¿Pe chakladzy to nii klaan xrey meñ Israel?

¹⁰ Porñee byeñ xaa nii por kyalmbidy kwnaasy xaa nii xñabey lo pxosy Jesús.

¹¹ Per lëe xaa nii xñabey lo pxosy pkiily meñ parñee kñab meñ laa Barrabás.

¹² Lëe Pilat kwnabtiits chëb:

—¿Xa kuñaa xaa nii xñee do xrey meñ Israel tsigo?

¹³ Tsigo kchësy meñ kwchuptsyë xñee:

—¡Pkëë xaa lo crusy!

¹⁴ Tsigo lëe Pilat chëb:

—¿Per pe cos nak xtol xaa?

Per lëe meñ bikche kwchuptsyë stub xñee:

—¡Pkëë xaa lo crusy!

¹⁵ Tsigo lëe Pilat, como kokladzy xaa nyaan buen xaa lo meñ, lëe xaa blaa Barrabás. Aan loxsye kwnabey xaa ptee meñ cheñ Jesús, lëe xaa kwloo xaa ña meñ nii jkëe xaa lo crusy.

¹⁶ Lëe bla soldad kuni Jesús chu yulyey aan siko lëe kchë soldad ptyop.

¹⁷ Lëe xaa pkakw Jesús tu ladx nixñë yë ni lëe xaa psoob tu coron kitsy kik xaa.

18 Loxsye ngo lëe xaa bislo kwchuptsyë xaa xñee xaa:

—¡Byinayk xrey meñ Israel!

19 Ni pxob soldad yag kik Jesús, ni pchoo mxeñ soldad xaa, ni psoxib xaa lo Jesús sinak nii xsoxib meñ lo tu xaa non.

20 Loxsye kwtsityni xaa Jesús, lëe xaa kwlii ladx nixñe yë go lady xaa aan lëe xaa pkakw xaa mer xab xaa. Tsigo lëe xaa sini xaa par jkëe xaa xaa lo crusy.

*Lëe soldad xkëe Jesús lo crusy
(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)*

21 Lëe tu xaa kyedzy Cirene nii lë Simoñ bikche tañ. Alejandro ni Rufo nak xiñ xaa. Aan tsiñee lëe xaa kwtedy kekka laañee nche meñ, lëe soldad pkoy xoo xaa xicrusy Jesús.

22 Lëe xaa kuni Jesús tu laañee lë Gólgota. (Lëe tiits ko nak sinak nii xñee ñe: Laañee no tsit kik meñ kuty.)

23 Siko lëe xaa pteedy viñ nii nots tub clasy kizh nii lë mirra lo Jesús, per kowdy Jesús.

24 Loxsye ngo lëe xaa pkëe xaa lo crusy. Ni lëe soldad kwloo xab Jesús rif parñee dyon pe cos kchal catu xaa.

25 Las nueve nak sily nii pkëe xaa Jesús lo crusy.

26 Pkëe xaa blalan tiits kik xicrusy Jesús laañee xñee penak kë xaa lo crusy, xñew sinrii: “Xrey meñ Israel.”

27 Wi chop ngbaan kwë ksa xaa lo crusy, tu xaa nëzli, stu xaa nëzpeg.

28 Pkab Jesús lady meñ mal sinak nii këpeew leñ kitsy nii kë xtiits Dios.

²⁹ Kchësy meñ nii xtyedy laañee kë Jesús lo crusy xkotsyetsy ni xtsiiy kik xñee:

—¿Pe chanlo na?, lii nii xchonoo lidzy Dios aan tsonak kpidz lëew tse xsoblil stub.

³⁰ Pteelaa lii ni byety lo crusy.

³¹ Singo gak kwtsityni xaa nii xñabey lo pxosy xaa ni maestre ley xñee xaa:

—Pteelaa xaa stu meñ, per chilody kteelaa xaa lëe xaa.

³² No nii kyety xaly Crist ke lo crusy nina kazh parñee kniladzy no nii nli lëe xaa nak xrey meñ Israel.

Aan axte wi chop ngbaan nii kwë kwi xaa lo crusy kwlootsyetsy xaa.

Xkyalkuty Jesús

(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

³³ Tsiñee lëe xwe ngbidz kol lëe kislyu pkyey aan lëew byaani axte las tres wor wtse.

³⁴ Aan misme wor go lëe Jesús kwchuptsyë xñee xaa:

—Eloi, Eloi, ¿lema sabactani? (Tiits ko nak sinak nii xñee ñe: Tat Tios, Tat Tios, ¿penak nii psaanoo naa?)

³⁵ Lëe bla xaa nii nche siko biñ nii kwnee Jesús aan lëe xaa chëb:

—Kol kon gaa, profet Elías xkwetsy xaa.

³⁶ Tsigo lëe tu xaa nii so siko lëenlëdy kujkadz tublë sponj lo viñ la. Lëew psoob xaa lo tublë punt yag aan lëew ptsig xaa lo Jesús parñee nyi Jesús, xñee xaa:

—Kol ksaan xaa dyon pe siid klity Elías xaa lo crusy.

37 Per lëe Jesús kwchuptsyë nguiedzy aan lëe xaa kuty.

38 Ni lëe ladx nii kë leñ lidzy Dios pchos nsoli.

39 Tsiñee lëe xaa nii xñabey lo kchë soldad nii nche siko kon xa kuty Jesús, lëe xaa chëb:

—Nli nii Xiñ Dios nak nguivy re.

40 Wi bla kwnaa nche sit xuy. Lady kchë kwnaa go no María Magdalena, ni Salomé, ni Mariy. Xiñ Mariy nak Jacob xaa nii nak xaa nyab ni José.

41 Lëe ksa kwnaa re beeñ xyudar Jesús worñee kwyo xaa nëz Galilea. Ni ndaly re kchë kwnaa nii ptsiñ Jerusalén ksa Jesús nche siko.

Lëe Jesús xkyeetsy

(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

42 Tsiñee lëe tse go ptsye lëe meñ no wxixkwaa par tse nii xiladzy meñ lo tsiñ.

43 Lëe José xaa kyedzy Arimatea kwloo valor lo aan lëe xaa kunab xcuerp Jesús lo Pilat. Wi xaa nak tu xaa non Israel, ni wi gaa xaa këmbës nii lëe Dios këñabey.

44 Ntseeb psee Pilat biñ xaa nii lëe Jesús tse lox kuty. Lëe xaa kwtsyetsy xaa nii xñabey lo soldad parñee këñabtiits xaa dyon pe nliw.

45 Tsiñee lëe xaa nii xñabey lo soldad chëb nii nliw, lëe Pilat ptee tiitspey tsiklity José xcuerp Jesús lo crusy.

46 Tsigo lëe José kusi tublë ladx rusy, lëe xaa blity xcuerp Jesús lo crusy aan lëew pchal xaa ladx ko. Loxsye ngo lëe xaa kujkeetsy Jesús leñ tu paa nii ndeeñ lo kyo. Ptse gaa xaa chu paa con tu kyo.

47 Aan lëe María Magdalena ni Mariy xñaa José kon pa pkyeetsy Jesús.

16

Lëë Jesús xpañ

(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Tsiñee lëë tse nii chak wxiladzy kwtedy, lëë María Magdalena, ni Mariy xña Jacob, ni Salomé kwxii aceit nii xlyaa nex par tsilo mew lady Jesús.

² Lëë byaani lyu silyga, xlyañ lik ngbidz, lëë me tse ptsiñ chu paa.

³ Xñeesy me lo xcombañer me:

—¿Cho lë nii kob kyo nii xoob chu paa na?

⁴ Per tsi lëë me buy, kon me nii xoobtre kyo nii ntse chu paa xlugaro.

⁵ Tsiñee lëë me kwsëeb leñ paa, lëë me kon tu xaa xab rusy nii sob nëzli, aan lëë me ptsyeb ksa me.

⁶ Per lëë xaa xab rusy ko chëb lo me:

—Ktsyebty to. Nanaa nii lëë do xyub Jesús Nazaret, xaa nii kwë lo crusy. Per lëë xaa pañ, kindy xaa. Kol kuy gaanoo nu pxoob xaa.

⁷ Kol kyey aan kol këb lo xpëëdsuel me, per yuub lo Pedre kol këb nii lëë Jesús tse si Galilea. Siko lëë xpëëdsuel me kan me sinak nii chëëbpee me.

⁸ Tsigo lëë kwnaa go bi wxooñ chu paa xisy me lo tseb. Aan ni tu pe chëbty me, porñee tir ptsyeb me.

Lëë Jesús xyaklo lo María Magdalena

(Jn. 20:11-18)

⁹ Loxsye pañ Jesús tse tminkw sily, lëë xaa byaklo klo lo María Magdalena. Leñ styoo kwnaa go kwlii xaa kadzy kyalbini mal penaadle.

¹⁰ Lëë me kuni tiits lo kchë meñ nii kwënal Jesús. Mbansye ncheyoon kchë meñ go.

¹¹ Tsiñee lëe meñ go biñ nii lëe Jesús mbañ, ni biñ meñ go nii lëe Mariy kon xaa, bnilasty meñ gow.

*Lëe Jesús xyaklo lo chop xpëëdscuel xaa
(Lc. 24:13-35)*

¹² Loxsye ngo lëe Jesús byaklo lo stu mod lo chop xpëëdscuel xaa nii no nëz si tañ.

¹³ Lëe chop xaa go kukni tiits lo stubla xpëëdscuel xaa, per bnilastyak xaaw.

*Lëe Jesús xyaklo lo ksa tsiiptub xpëëdscuel
(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)*

¹⁴ Loxsye ngo lëe Jesús byaklo lo ksa tsiiptub xpëëdscuel. Lëetyee lëe xpëëdscuel xaa nche sob lo mezh kayaw. Kwëntseeb Jesús lo xaa porñee singootyee nguiedzy styoo xaa ni porñee bnilasty xaa xtiits meñ nii chëb nii lëe Jesús pañ.

¹⁵ Ni chëb xaa:

–Kol tsi tyub lo kislyu aan kol kluuy xtiits Dios nii xteelaa kchësy lo meñ.

¹⁶ Kchë meñ nii kniladzy xtiits Dios ni chobnis telaa lo xtol, per lëe meñ nii knilasty xtiits Dios, lëe meñ go nitylo lo xtol.

¹⁷ Kyalntson re kuuñtsyey meñ nii xniladzy xtiits Dios: Con xtitsaa kwii meñ kyalbini mal ni kñee meñ stu tiits kub,

¹⁸ ni nikxe gaa señ meñ go mëel ni ki meñ go ngwaan, pe kakty meñ go. Ni tsi lëe meñ go kxob ña lady meñ xsyaknä, lëe meñ xsyaknä kyak.

*Lëe Jesús xyëp kpaa
(Lc. 24:50-53)*

¹⁹ Loxsye kwnee Jesús lëe xaa byëp kpaa aan lëe xaa kwsob kwi Dios nëzli par kñabey xaa.

²⁰ Tsigo lëë xpëëdscuel xaa pchoo xluuy xaa xtiits Dios laañee xtsiiñtyee xaa. Lëë Jesús beeñ xaa yudar. Ptee Jesús tiitspey beeñtsyey xaa kyalntson parñee kak nyoo nii nli xtiits Dios xluuy xaa.

**Tiits nii xnee kyalmbañ; El Nuevo
Testamento en el zapoteco de Quioquitani
New Testament in Zapotec, Quioquitani-Quierí
(MX:ztq:Zapotec, Quioquitani-Quierí)**

copyright © 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Zapotec, Quioquitani-Quierí

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Zapotec, Quioquitani-Quierí

© 2009, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses,

please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

b875d83b-1345-50dd-9fb2-879c17bf285a